

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

ÅRSBERETNING 2005

ÅRSBERETNING 2005

KLAGEKOMITÉEN FOR ETNISK LIGEBEHANDLING

Redaktion og tekst: Sekretariatet for
Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

Art direction: Simon de Tusch-Lec
Fotos: Helga Theilgaard, www.helgatheilgaard.dk
Tryk: DIXIT
Oplag: 500

Åbningstider:
Sekretariatet har åbent mandag til torsdag
fra kl.10.00-16.00 og fredag fra kl. 10.00-14.00

Yderligere vejledning om indgivelse af klage samt
oplysninger om Klagekomitéen kan fås ved
henvendelse til komitéens sekretariat:

*Institut for Menneskerettigheder
Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling
Strandgade 56
1401 København K*

*Telefon: 32 69 89 44 eller 32 69 89 45
Telefax: 32 69 88 00
E-mail: klagekomite@humanrights.dk*

1. Forord

Klagekomitéen blev oprettet i 2003 med det formål at sikre overholdelse af forbudet mod etnisk forskelsbehandling. Et forbud der har sin rod i princippet om, at alle mennesker har ret til lighed for loven og beskyttelse mod diskrimination. Et fundamentalt princip, der skal sikre udviklingen af et velfungerende samfund med sameksistens mellem alle personer uanset baggrund.

Klagekomitéen blev skabt for, at personer, der oplever, at de er blevet udsat for diskrimination, hurtigt og nemt skal kunne få vurderet, om dette er tilfældet. Komitéens formål er også at være med til at sikre en mere effektiv bekæmpelse af diskrimination. Et formål, der søges opfyldt indenfor rammerne af de redskaber, komitéen har i dag.

Netop redskaberne har Klagekomitéen nu haft mulighed for at gøre praktisk brug af i godt 2 år. Komitéen har derfor gjort både positive og negative erfaringer med, hvordan dets redskaber efter loven virker. Samtidig har komitéen dannet sig en mening om, hvad der mangler, for at den kan opfylde sit formål om at sikre en effektiv bekæmpelse af diskrimination.

Klagekomitéen er i 2005 fremkommet med 26 udtalelser. I 6 sager har komitéen fundet, at der er sket diskrimination. I 7 sager er komitéen endvidere fremkommet med generelle udtalelser. Uanset, at der ses en klar stigning i antallet af personer, der

indgiver klager til Klagekomitéen, og uanset, at komitéen i en række sager har fundet, at der er forekommet diskrimination, har komitéen også erfaret, at dens muligheder i nogle henseender er undergivet begrænsninger, der alene kan afhjælpes ved ændring af det lovgivningsmæssige grundlag for komitéen.

Klagekomitéen skal særligt pege på komitéens mulighed for at henstille, at der meddeles fri proces til klagere, der i dag er begrænset til alene at omfatte de tilfælde, hvor komitéen har fundet, at der er sket diskrimination, eller hvor der foreligger repressalier. Denne begrænsning i adgangen til at henstille, at der meddeles klagere fri proces, er efter komitéens opfattelse uhensigtsmæssig, fordi komitéen er afskåret fra at henstille, at der meddeles fri proces i de sager, hvor behovet for en domstolsbehandling er størst, fordi sagen kun kan oplyses tilstrækkeligt under en retssag. Komitéen har derfor opfordret Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration til, at lovgivningen snarest ændres således at komitéen kan henstille, at der meddeles fri proces i videre omfang, end det er tilfældet i dag, f.eks. hvis en sag kræver bevisførelse i form af parts- eller vidneforklaringer, og hvor det vurderes af komitéen, at klageren har en rimelig sag, der bør prøves af domstolene.

*Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling
Marts 2006*

Indhold

1	Forord	side 4
2	Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling	side 8
3	Hvad er forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse	side 12
4	Hvad kan klagekomitéen behandle	side 15
5	Hvordan behandler Klagekomitéen en sag	side 21
6	Hvad kan klagekomitéen beslutte	side 24
7	Klagekomitéens offentliggjorte afgørelser i 2005	side 26
8	Oplysning om Klagekomitéen	side 46
9	Deltagelse i artikel 13-netværk	side 47
10	Statistik	side 50
	Bilag	side 52

2. Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

2.1 Klagekomitéens baggrund og oprettelse

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev oprettet ved Institut for Menneskerettigheder i juni 2003 på baggrund af lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling.

Formålet med lov om etnisk ligebehandling og oprettelse af en klagekomité er at styrke beskyttelsen mod forskelsbehandling og at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Lov om etnisk ligebehandling gennemfører dele af direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (ligebehandlingsdirektivet). Artikel 13 i ligebehandlingsdirektivet pålægger medlemsstaterne at oprette uafhængige organer "for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse". Medlemsstaterne skal sikre, at disse organer blandt andet har kompetence til at "bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klage over forskelsbehandling [...] indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling [og] offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling".

I Danmark har Institut for Menneskerettigheder ved lov nr. 411 af 6. juni 2002 om

etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder fået til opgave at varetage de i artikel 13 nævnte opgaver, jf. lovens § 2, stk. 2, nr. 4. Lov om etnisk ligebehandling, der trådte i kraft den 1. juli 2003, beskriver mere konkret, hvilke opgaver instituttet skal varetage indenfor en række områder uden for arbejdsmarkedet. Institutet har herved fået tillagt kompetence til at behandle klager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Til at varetage opgaven med behandling af klagesager oprettede instituttet Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling.

Ved lov nr. 253 af 7. april 2004 om ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (senest ændret ved lovbekendtgørelse nr 31 af 12. januar 2005) blev instituttet endvidere tildelt kompetence til at behandle sager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse på arbejdsmarkedet.

2.2 Hvordan arbejder Klagekomitéen

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandlings måde at arbejde på er reguleret i lov om etnisk ligebehandling kapitel 4 (se bilag) samt i komitéens forretningsorden.

Klagekomitéen er underlagt reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven. Bestemmelserne om partshøring, begrun-

delse, tavshedspligt, habilitet, aktindsigt m.v. finder derfor anvendelse ved komitéens sagsbehandling.

Ved behandling af konkrete sager skal Klagekomitéen søge sagerne oplyst i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige undersøgelsesprincip. Det indebærer, at Klagekomitéen har ansvaret for, at sagerne bliver tilstrækkeligt oplyst, og at komitéen om fornødent selv skal fremskaffe de nødvendige oplysninger i det omfang, det er muligt.

Der afholdes som udgangspunkt komitémøder hver anden måned, hvor Klagekomitéens sekretariat forelægger de oplyste sager for komitéen til afgørelse. Komitéen vurderer her på grundlag af sagens oplysninger, om den person, der har indgivet en klage, har været udsat for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Se nærmere om sagsbehandlingsgangen ved komitéen i afsnit 5.

2.3 Medlemmer

Klagekomitéen består af tre medlemmer. Medlemmerne udpeges af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder. To af medlemmerne skal have juridisk baggrund. Det skal tilstræbes, at begge køn skal være repræsenteret i komitéen, og at et medlem har anden etnisk oprindelse end dansk.

Medlemmerne udpeges af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder for en 4-årig periode med mulighed for genvalg.

I forbindelse med Klagekomitéens oprettelse udpegede Institut for Menneskerettigheder følgende medlemmer:

Formand Claus Haagen Jensen

*Professor ved
Aalborg Universitet*

Professor i retsvidenskab med særligt henblik på offentlig ret ved Aalborg Universitet siden 1978. Studieleder på Erhvervsjurauddannelsen, Aalborg Universitet. Formand for bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder. Medlem af bestyrelsen for Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Ole Espersen *Professor, dr.jur., tidligere ansat ved Juridisk Fakultet ved Københavns Universitet*

Professor i retsvidenskab. Tidligere fagleder for folkeret ved det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet. Medlem af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder. Formand for Den Danske Helsingfors Komité for Menneskerettigheder. Rådgiver for Nordatlantiske gruppe i Folketinget.

Pia Justesen Forskningsadjunkt, ph.d.,
advokatfuldmægtig hos Bech-Bruun.

Advokatfuldmægtig hos Bech-Bruun. Ph.D. fra Københavns Universitet. Forskning i menneskerettigheder, ikke-diskrimination og lige muligheder. Seniorforsker ved Institut for Menneskerettigheder. Tidligere forskningsadjunkt ved Afdelingen for Retslære, Juridisk Institut, Århus Universitet og Fellow ved Schell Center for International Human Rights, Yale Law School, USA.

Lektor ved Århus Universitet Sten Schaumburg-Müller og advokat Sune Skadegaard Thorsen er udpeget som suppleanter for Klagekomitéen.

2.4 Sekretariatet

Klagekomitéen betjenes af et sekretariat, der står for den daglige drift af komitéen, ved at tage imod klager og oplyse sagerne med henblik på forelæggelse for komitémedlemmerne til afgørelse. Sekretariatet kan afvise klager, der efter sekretariatets vurdering ikke kan behandles af Klagekomitéen. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis klagen skønnes bedre egnet til behandling ved et andet forum, eller hvis det må anses for åbenbart, at klagen er grundløs eller uvæsentlig. Sekretariatets afgørelser om afvisning kan indbringes for komitéen. Sekretariatet er beliggende ved Institut for Menneskerettigheder, Strandgade 56, 1401 København K.

3. Hvad er forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse

3.1 Direkte og indirekte forskelsbehandling

Forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse omfatter direkte og indirekte forskelsbehandling. Det udgør direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Der foreligger direkte forskelsbehandling, uanset om en person reelt tilhører en gruppe karakteriseret ved race eller etniske oprindelse. Forbudet mod direkte forskelsbehandling omfatter således tillige den situation, hvor en person fejlagtigt formodes at have en bestemt race eller etnisk oprindelse. Ved afgrænsningen af race eller etnisk oprindelse skal der lægges vægt på personens subjektive selvidentifikation.

Hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, foreligger der indirekte forskelsbehandling, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

I forhold til indirekte forskelsbehandling stilles der ikke krav om, at den pågældende bestemmelse m.v., der er årsag til usaglig forskelsbehandling, alene berører personer af en enkelt bestemt etnisk oprindelse. En praksis m.v., der stiller personer, som har anden etnisk oprindelse end dansk, ringere end andre personer, kan således også indebære en overtrædelse af forbuddet mod indirekte forskelsbehandling. Som eksempel herpå kan nævnes en praksis, hvorefter adgang til en bestemt ydelse er betinget af, at ansøgeren er født her i landet. En sådan praksis vil alt andet lige stille personer af anden etnisk oprindelse end dansk ringere end personer af dansk etnisk oprindelse. Klages der over indirekte, usaglig forskelsbehandling på grund af den berørte persons etniske oprindelse, vil det derfor som udgangspunkt være tilstrækkeligt at vurdere, hvorvidt der i den konkrete situation foreligger indirekte forskelsbehandling mellem personer med dansk etnisk baggrund og en eller flere grupper af personer med anden etnisk baggrund end dansk.

3.2 Chikane

Chikane skal betragtes som forskelsbehandling. Når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende,

fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

3.3 Race og etnisk oprindelse

Ved race forstås generelt tilhørsforhold til en gruppe af personer, som er defineret på grundlag af fysiske kriterier, herunder hudfarve. Forbudet mod forskelsbehandling på grund af race er således et forbud mod at forskelsbehandle personer på grund af deres udseende.

Det skal understreges, at anvendelse af udtrykket race i lov om etnisk ligebehandling og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. ikke er udtryk for en accept af teorier, der søger at fastslå, at der findes forskellige menneskeracer.

Ved etnisk oprindelse forstås generelt tilhørsforhold til en gruppe personer, som er defineret på grundlag af fælles historie, traditioner, religion, kultur eller kulturel baggrund, sprog, geografisk oprindelse m.v.

På den baggrund kan Klagekomitéen efter omstændighederne tillige behandle klager over forskelsbehandling på grund af religion, i det omfang en sådan forskelsbehandling kan siges at være forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. I Klagekomitéens

afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 810.2) behandlede komitéen således en klage fra en ung kvinde, der havde fået afslag på fastansættelse som tilkaldevikar på en institution, fordi hun fastede under Ramadanen. Komitéen fandt, at klagen var omfattet af komitéens mandat, idet komitéen fandt, at den indirekte forskelsbehandling på grund af religion tillige ramte kvinden som indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Endvidere har Klagekomitéen i 2005 på eget initiativ iværksat en undersøgelse (j.nr. 780.21) af Dansk Håndboldforbunds forbud mod anvendelse af tørklæder, herunder religiøst betingede tørklæder, under håndboldkampe. Det er komitéens opfattelse, at et sådant forbud efter omstændighederne kan udgøre indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

4. Hvad kan Klagekomitéen behandle

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling kan behandle klager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og over repressalier foranlediget af klage over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Komitéen kan tage en sag op til behandling på grundlag af en klage fra en borger eller på eget initiativ, for eksempel på grund af presseomtale. Komitéen kan endvidere indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

4.1 Udenfor arbejdsmarkedet

Med vedtagelse af lov om etnisk ligebehandling, der trådte i kraft 1. juli 2003, blev Klagekomitéen tildelt kompetence til at behandle klagesager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse på en række områder uden for arbejdsmarkedet.

Lovens forbud mod forskelsbehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig. Forbudet gælder endvidere for medlemskab af og deltagelse i en organisation, hvis medlemmer udøver et bestemt erhverv, samt de fordele, sådanne organisationer giver medlemmerne, jf. lovens § 2, stk. 1.

Som eksempler på områder, hvor loven finder anvendelse, kan nævnes:

- *Social sikring, f.eks. ydelser ved arbejdsløshed, familieydelse og pension*
- *Sundhedspleje, f.eks. læge, fodterapeut, psykolog, tandpleje og medicintilskud*
- *Sociale goder, f.eks. studielån, boligstøtte og adgang til fritids- eller kulturelle aktiviteter*
- *Uddannelse, f.eks. skole, VUC og universitet*
- *Varer og tjenesteydelser, f.eks. indkøb i supermarked, bolig og adgang til diskotek eller restaurant.*

Det skal særligt nævnes, at området sociale goder skal fortolkes i overensstemmelse med begrebet social fordel, således som dette fortolkes af EF-domstolen i tilknytning til domstolens retspraksis om artikel 7, stk. 2, i Rådets forordning 1612/68 om arbejdskraftens fri bevægelighed. Efter domstolens praksis fortolkes begrebet som enhver foranstaltning, der kan bidrage til, at en arbejdstager integreres i modtagerlandets miljø. Det er i den forbindelse uden betydning, om der er tale om en økonomisk eller ikke-økonomisk foranstaltning, eller om foranstaltningen er omfattet af EU-retten.

Det medfører, at en række forhold ud over de ovenfor nævnte er omfattet af lov om etnisk li-

gebehandling og derved omfattet af Klagekomitéens kompetence. Komitéen har på den baggrund for eksempel behandlet sager, der vedrørte følgende forhold:

- *Sagsbehandling samt afgørelse i samværssag*
- *Motorsagkyndigs opførelse i forbindelse med afholdelse af køreprøve*
- *Afslag på familiesammenføring*
- *Udstedelse af prøvelsesattest ved indgåelse af ægteskab*

4.2 Indenfor arbejdsmarkedet

Det blev i forbindelse med vedtagelsen af lov om etnisk ligebehandling drøftet, om der til lige skulle være klageadgang over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse på arbejdsmarkedet, eller om det var tilstrækkeligt med den eksisterende mulighed for behandling af sagerne i fagretligt regi og ved domstolene.

Konklusionen herpå blev vedtagelse af lov nr. 253 af 7. april 2004 om ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. (seneste ændret ved lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005) der giver Institut for Menneskerettigheder kompetence til også at behandle klagesager på arbejdsmarkedet. Loven trådte i kraft 15. april 2004.

Udvidelsen af instituttets kompetence er gennemført ved indførelse af § 8 a i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. Ifølge § 8 a, stk. 1, kan klager over overtrædelse af lovens forbud mod forskelsbehandling og forbud mod repressalier behandles af Institut for Menneskerettigheder efter reglerne i kapitel 4 i lov om etnisk ligebehandling.

Forbudet mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet omfatter hele ansættelsesforløbet. Klagekomitéen kan således for eksempel behandle klager over forskelsbehandling i forbindelse med ansættelse, afskedigelse, forflyttelse og forfremmelse, løn- og arbejdsvilkår og erhvervsmæssig videreuddannelse.

Klagekomitéen kan ikke behandle en klage, hvis den kan behandles i henhold til kollektiv overenskomst, og hvis den pågældende person kan få hjælp i sagen fra sin fagforening. Hvis sagen kan behandles efter kollektiv overenskomst, kan komitéen derfor kun behandle klagen over forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, hvis den pågældende persons fagforening ikke hjælper i sagen. En person skal derfor først gå til sin fagforening med sin klage. Hvis man ikke er medlem af en fagforening, kan man klage direkte til Klagekomitéen.

4.3 Sager der ikke giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse

Klagekomitéen afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse, jf. lov om etnisk ligebehandling § 10, stk. 4. Hvis det er komitéens opfattelse, at en klage ikke giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse, afviser komitéen at behandle klagen.

Det kan for eksempel være tilfældet, hvis Klagekomitéen på trods af opfordring hertil ikke modtager tilstrækkelige oplysninger fra klager om den påståede forskelsbehandling. Det kan endvidere være tilfældet, hvis komitéen finder det åbenlyst på grund af det oplyste, at det omtalte forhold ikke kan antages at udgøre forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

4.4 Sager der kan påklages til anden myndighed

Det er muligt at klage til Klagekomitéen, selv om en sag kan påklages til en anden offentlig myndighed. Såfremt der kan klages til en overordnet administrativ myndighed, behandler komitéen ikke klagen, før denne myndighed har taget stilling til klagen. Hvis der er klaget til en anden myndighed, når komitéen modtager klagen, vil det kunne medføre, at komitéen udsætter behandling af sagen med henblik på at afvente den pågældende myndigheds afgørelse. Hvis klager ikke er tilfreds med myndighedens afgørelse og derfor fortsat ønsker sagen behandlet ved komitéen, vil komitéen genoptage behandling af sagen på klagers foranledning.

4.5 Sager der kræver egentlig bevisførelse

Klagekomitéen behandler som udgangspunkt klager over forskelsbehandling på skriftligt grundlag. Komitéen har ikke mulighed for at foretage egentlig bevisførelse, som domstolene kan. Komitéen har således ikke kompetence til at pålægge sagens parter eller eventuelle vidner at udtale sig i sagen. Konkrete forhold i en sag, der bør afklares ved parts- eller vidneforklaringer, afvises derfor af komitéen. Sådanne forhold må i stedet forelægges domstolene til afgørelse.

I sager, hvor Klagekomitéen efter at have foretaget en nærmere undersøgelse af sagen må konstatere, at der foreligger tvivl om det faktiske handlingsforløb, kan komitéen i stedet udtale sig om, hvorvidt der må antages at være sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling, hvis det handlingsforløb, som klager har oplyst, lægges til grund. Hvis

sagen omhandler en generel problemstilling, kan komitéen endvidere vælge at komme med en henstilling herom.

4.6 Sager efter racediskriminationsloven

Forbudet mod forskelsbehandling efter lov om etnisk ligebehandling er på nogle områder sammenfaldende med forbudet i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. (racediskriminationsloven).

Ifølge racediskriminationsloven straffes den, som inden for erhvervsmæssig eller almennyttig virksomhed på grund af en persons race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering nægter at betjene den pågældende på samme vilkår som andre, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes den, som af nogen af de nævnte grunde nægter at give en person adgang på samme vilkår som andre til et sted, en forestilling, udstilling, sammenkomst eller lignende, der er åben for almenheden.

Det er således i strid med racediskriminationsloven at udelukke en person på grund af race m.v. fra noget, som ellers udbydes til eller står åbent for enhver. Som eksempel kan nævnes salg af varer, reparationsydelser, adgang til læge, tandlæge eller advokat m.v., adgang til transport af enhver art med befordringsmidler, der udbydes til alle, adgang til og betjening i restauranter, diskoteker og hoteller m.v., samt erhvervsmæssigt salg og udlejning af boliger.

Lov om etnisk ligebehandling dækker de samme forhold, som er nævnt i racediskriminationsloven. Hvis man mener, at man er blevet udsat for forskelsbehandling i henhold

hertil, kan man derfor både indgive en anmeldelse til politiet efter racediskriminationsloven og indgive en klage til Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling efter lov om etnisk ligebehandling.

Man skal i den forbindelse være opmærksom på, at behandling af en sag efter racediskriminationsloven på en række vigtige punkter er forskellig fra behandling af en sag ved Klagekomitéen:

Sager efter racediskriminationsloven behandles af politiet. Det medfører, at det er politiet, der skal tage stilling til, om der skal føres en straffesag ved domstolene om overtrædelse af lovens forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Det medfører endvidere, at bevis for forskelsbehandling i disse sager skal leve op til det særligt høje beviskrav, der er gældende i straffesager. Det skal i den forbindelse nævnes, at politiet har bedre efterforskningsmuligheder end Klagekomitéen, der som udgangspunkt alene behandler sager på skriftligt grundlag.

Sager efter racediskriminationsloven kan resultere i, at tiltalte straffes med fængsel eller bøde. I praksis vil der som udgangspunkt højst blive tilkendt en bøde. Den person, der føler sig forurettet, kan endvidere anmode politiet om at nedlægge påstand under straffesagen om, at tiltalte skal betale forurettede godtgørelse for tort (ikke-økonomisk skade) efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Modtager Klagekomitéen en klage i en sag, hvor der også er indgivet anmeldelse til politiet over samme forhold, vil komitéen som udgangspunkt udsætte sagens behandling med henblik på at afvente udfaldet af politiets behandling af sagen. Hvis klager ikke er

tilfreds med politiets afgørelse eller af andre særlige årsager fortsat ønsker sagen behandlet ved komitéen, vil komitéen genoptage behandling af sagen på klagers foranledning.

4.7 Sager om domstolsafgørelser og lovgivning

Uden for Klagekomitéens kompetence falder domstolenes udøvelse af judicielle aktiviteter, det vil sige udøvelse af dømmende myndighed og funktioner, der knytter sig hertil, og Folketingets virksomhed som lovgiver, idet der i så fald ikke varetages opgaver inden for lovens anvendelsesområde. Komitéen kan derfor ikke behandle klager over domsafgørelser eller over love, som hævdes at være diskriminerende.

4.8 Mægling

Det kan være vanskeligt for parterne i en konflikt, som har nået et punkt, hvor ingen længere hører hinanden, at komme frem til en løsning ved egen hjælp. Den bedste løsning vil imidlertid i langt de fleste tilfælde være en, som begge parter kan blive enige om. Klagekomitéen vil derfor, hvor det er muligt, forsøge at etablere mægling mellem klager og indklagede i en konflikt om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Mægling (også kaldet mediation), er et frivilligt supplement til de traditionelle konfliktløsningsmodeller, for eksempel sagsanlæg ved domstolene. Ved mægling forsøger parterne selv, med hjælp fra en upartisk tredjepart, at finde en løsning på den opståede konflikt. En af de store fordele ved mægling er, at beslutningsprocessen lig-

ger hos parterne selv. Det er således ikke en domstol, et nævn eller en klagekomité, der behandler og afgør parternes sag, men parterne selv der sammen løser konflikten.

Målet med mæglingen er, at parterne som afslutning på mæglingsforløbet i fællesskab opstiller en model for løsning af konflikten, som begge parter er tilfredse med. Løsningen kan for eksempel være at skrive ned i en aftale, hvorledes parterne har opfattet forskelsbehandlingssituationen, og hvorledes parterne fremover vil søge at undgå en lignende situation. Der kan for eksempel også aftales en undskyldning.

Når Klagekomitéen modtager en klage, vil komitéen overveje, om klagen er egnet til mægling. Dette kan for eksempel være i en situation, hvor klager og indklagede fortsat skal omgås hinanden i samme nærmiljø, og det derfor er vigtigt, at konflikten løses på mindelig vis. Det kan også være en situation, hvor Klagekomitéen på grundlag af sagens akter får en formodning om, at forskelsbehandlingssituationen alene er opstået på grund af en misforståelse mellem klager og indklagede. Klagekomitéen vil derefter kontakte klager og indklagede for at høre, om begge parter er interesseret i at løse konflikten gennem mægling.

Mægling bygger på frivillighed. Både klager og indklagede skal derfor selv ønske at løse konflikten i fællesskab ved hjælp af mægling. Klagekomitéen kan ikke tvinge den ene part til at indgå i en mæglingsproces.

Hvis begge parter er enige om at forsøge at løse konflikten ved hjælp af mægling, stiller Klagekomitéen to mæglere til rådighed, hvis rolle

det er at bistå parterne med at løse konflikten. Mæglerne er upartiske tredjeparter, der er uddannet til at mægle i konfliktsituationer.

Den ene mægler er uddannet jurist. Dette gør det muligt i forbindelse med mæglingen at oplyse parterne om deres umiddelbare retsstilling. Den anden mægler vil som udgangspunkt have en anden faglig baggrund, for eksempel som uddannet psykolog.

Klagekomitéen afholder udgifter forbundet med mæglingen. Det er således gratis for parterne at benytte sig af mægling.

Så længe parterne er enige om at forsøge at løse konflikten ved hjælp af mægling, vil Klagekomitéen undlade at foretage sig videre i klagesagen. Hvis parterne når frem til en løsning på konflikten, vil Klagekomitéen få besked herom af mæglerne. I så fald vil Klagekomitéen søge dette bekræftet af parterne og derefter ophæve klagen. Hvis parterne ikke kan blive enige om selv at løse konflikten, vil Klagekomitéen, såfremt klager ønsker dette, fortsætte med behandling af klagesagen. I så fald vil Klagekomitéen træffe afgørelse om, hvorvidt klager er blevet udsat for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Mæglingen foregår i fortrolighed. Hverken mæglerne eller Klagekomitéen oplyser udenforstående om klager og indklagedes identitet eller om resultatet af mæglingen.

Klagekomitéen har ikke etableret mægling i nogen sager i 2005. Komitéen forespurgte, efter at klager havde indvilget heri, i to sager indklagede, om man var interesseret i at deltage i et mæglingssmøde. I begge sager blev dette afvist af indklagede.

5. Hvordan behandler Klagekomitéen en sag

Hensigten med Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling er at give en nem og gratis mulighed for at få en vurdering af, om man er blevet forskelsbehandlet på grund af race eller etnisk oprindelse. Komiteen har endvidere mulighed for at tage en sag op på eget initiativ.

5.1 Behandlingen af individuelle klagesager ved Klagekomitéen

Individuelle klager indgives skriftligt til Institut for Menneskerettigheder, Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling, Strandgade 56, 1401 København K, eller ved hjælp af "klik-og klag"-funktionen på Klagekomitéens hjemmeside www.klagekomite.dk. Klagen skal indeholde oplysninger om klager og indklagede og en redegørelse for, hvad der klages over.

Hvis en klager har vanskeligheder med at udfylde et klageskema eller skriftligt formulere en klage, er der mulighed for at aftale et møde hos sekretariatet for Klagekomitéen, hvorefter klageren mundtligt kan formulere sin klage, der herefter skrives ned af sekretariatet.

Er der behov for tolkning, stiller sekretariatet en tolk til rådighed, der kan tolke under mødet mellem sekretariatet og klager. Klagekomitéen sørger endvidere for oversættelse af klager og anden skriftlig korrespondance, hvor dette findes nødvendigt.

Når Klagekomitéen har modtaget en klage, vil komitéens sekretariat tage stilling til, om komitéen kan behandle sagen.

Klagekomitéens sekretariat kan afvise en klage, der skønnes bedre egnet til at blive behandlet i et andet forum. For eksempel fordi klagen vil være bedre egnet til at blive behandlet inden for det almindelige administrative klagesystem. Eller fordi klagen vil være bedre egnet til at blive behandlet af Folketingets Ombudsmand. Klagekomitéens sekretariat vil i så fald gøre klager opmærksom på, hvor man kan gå videre med sin klage. Sekretariatets afgørelse om at afvise en klage kan indbringes for komitéen.

Hvis sekretariatet finder, at Klagekomitéen kan behandle klagen, sendes en kopi af klagen samt eventuelle bilag til indklagede, og der anmodes om en udtalelse i forbindelse med klagen. Udtalelsen sendes herefter til klager, der anmodes om at fremkomme med sine bemærkninger til udtalelsen. Sekretariatet sender herefter eventuelt klagers bemærkninger tilbage til indklagede med henblik på indhentelse af supplerende bemærkninger osv.

Klagekomitéen kan også søge sagen oplyst på andre måder. Dette kan for eksempel ske gennem indhentelse af skriftlig dokumentation, ved at anmode sagkyndige om udtalelser eller ved at indhente statistiske oplysninger m.v.

Når sekretariatet finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, forelægger sekretariatet sagen for Klagekomitéen til afgørelse. Alle tre komitémedlemmer skal deltage i behandlingen af klagen. Hvis et medlem ikke kan deltage i sagens behandling på grund af inhabilitet eller af andre grunde, tiltrædes komitéen af en stedfortræder. Klagekomitéen træffer afgørelse ved stemmeflerhed. Er en afgørelse ikke enstem-

mig, skal det fremgå af afgørelsen, hvorledes de enkelte medlemmer har stemt.

Samtidig med at parterne gøres bekendt med afgørelsen, underrettes de om muligheden for at indbringe sagen for domstolene. Komitéen har i den forbindelse mulighed for at henstille, at klager meddeles fri proces ved domstolene. Se nærmere herom under afsnittet om, hvad komitéen kan beslutte.

Komitéens afgørelser offentliggøres i anonymiseret form i komitéens årsrapport og på komitéens hjemmeside. Navne på offentlige myndigheder som kommuner, amter m.v. anonymiseres dog som udgangspunkt ikke.

Klagekomitéen behandler alle oplysninger i forbindelse med sin behandling af klager fortroligt. Komitéen oplyser derfor ikke udenforstående om navne på klager eller private indklagede, klageres etniske baggrund m.v.

5.2 Sager behandlet på Klagekomitéens eget initiativ

I de tilfælde, hvor Klagekomitéen bliver opmærksom på en problemstilling, f.eks. gennem dagspressen, uden at der foreligger en konkret klage, kan sagen behandles på komitéens eget initiativ.

Hvis en person således har været vidne til eller på anden måde er blevet opmærksom på en forskelsbehandlingssituation, kan den pågældende rette henvendelse til Klagekomitéen og anmode om, at komitéen behandler sagen på eget initiativ. Det er i den situation

ikke nødvendigt, at den pågældende selv har været udsat for forskelsbehandling.

Klagekomitéen har f.eks. således den 13. december 2005 på eget initiativ iværksat behandling af sager mod Københavns, Frederiksberg, Århus, Odense, Albertslund, Aalborg og Farum Kommune, der efter det i dagspressen i december 2005 oplyste tilsyneladende imødekom anmodninger fra borgere, der kun ønskede at modtage 'hvide' eller 'etnisk danske' hjemmehjælpere.

Klagekomitéen har endvidere i 2005 på eget initiativ iværksat behandling af en sag mod Ishøj Kommunes administration af ventelister til almene boliger. Komitéen undersøger i den forbindelse nærmere, hvorvidt Ishøj Kommune i sin administration, herunder godkendelse af boligsøgende til almene boliger, overholder lov om etnisk ligebehandlingsforbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

5.3 Generelle undersøgelser

Klagekomitéen har derudover mulighed for at indlede generelle undersøgelser af, om der foreligger forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse indenfor et samfundsområde. Denne mulighed forudsætter ikke, at der forefindes konkrete oplysninger om episoder om mulig forskelsbehandling. Komitéen kan således f.eks. indhente statistisk materiale m.v. for at afdække, om der forekommer forskelsbehandling indenfor et område, hvor der er eller kan være en formodning om, at der eksisterer problemer.

6. Hvad kan Klagekomitéen beslutte

Når komitéen har behandlet en klage, kan komitéen afgive en ikke-bindende udtalelse om, hvorvidt forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller forbudet mod repressalier er overtrådt.

Det følger af lov om etnisk ligebehandling og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v., at den forurettede har mulighed for at blive tilkendt en økonomisk godtgørelse, hvis vedkommende er blevet forskelsbehandlet på grund af race eller etnisk oprindelse. Klagekomitéen kan imidlertid ikke tildele økonomisk godtgørelse. Forurettede må derfor gå til domstolene med sin sag, hvis forurettede ønsker at få tildelt økonomisk godtgørelse for forskelsbehandlingen.

Klagekomitéen kan henstille, at klager meddeles fri proces, hvis komitéen finder, at der er sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling og repressalier. Klager kan herefter få prøvet sin sag ved domstolene uden selv at skulle betale omkostningerne herved. Fri proces kan dog alene meddeles, såfremt de betingelser, der følger af retsplejelovens § 330, stk. 1, nr.

2, er opfyldt. Klager vil således alene kunne få meddelt fri proces, såfremt klager ikke uden at lide væsentligt afsavn kan betale de omkostninger, der er forbundet med sagen.

I sager, hvor Klagekomitéen efter at have foretaget en nærmere undersøgelse af en klage må konstatere, at der for eksempel foreligger tvivl om det faktiske hændelsesforløb, eller hvor komitéen ikke finder det hensigtsmæssigt at foretage sig yderligere i en konkret sag, kan komitéen udtale sig generelt om sin retsopfattelse. Komitéen kan i den forbindelse for eksempel udtale sig om, hvorvidt der må antages at være sket en overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling, såfremt et af de forskellige mulige handlingsforløb, hvorom der er uenighed, lægges til grund.

Klagekomitéen kan endvidere fremsætte generelle henstillinger, hvor komitéen fremkommer med sin vurdering af, hvordan for eksempel virksomheder eller offentlige myndigheder bør forholde sig for at sikre overholdelse af forbudet mod forskelsbehandling.

7. Klagekomitéens offentliggjorte afgørelser i 2005

Klagekomitéens afgørelser kan findes i deres fulde ordlyd på komitéens hjemmeside: www.klagekomite.dk.

7.1 Individuelle Klagesager

Udenfor arbejdsmarkedet

Afgørelse af 4. februar 2005 (j.nr. 711.3)

Klagekomitéen fandt, at det forhold, at det Det Sociale Nævn for Roskilde Amt og Ankestyrelsen ikke havde forholdt sig nærmere til klagers påstand om, at Roskilde Kommune havde diskrimineret ham i forbindelse med behandling af hans førtidspensionssag, ikke kunne anses for at udgøre forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Da kommunens sagsbehandling lå forud for lov om etnisk ligebehandlings ikrafttræden 1. juli 2003, kunne komitéen ikke behandle den del af klagen, der vedrørte kommunens afgørelse.

En lægekonsulent ved Roskilde Kommune havde i forbindelse med kommunens behandling af klagers førtidspensionssag blandt andet udtalt, at det for klager var en "nærmest religiøs umulighed i at indordne sig lønarbejde", at klager havde "personlighedsproblematik med dissonans i forhold til almindelig dansk underdanighedskultur", og at klager derfor ud fra "en lokal, dvs. dansk normativ vurdering" af helbredsmæssige årsager var afskåret fra selvforsørgelse.

Klager klagede på grundlag heraf til Det Sociale Nævn for Roskilde Amt, hvor han blandt andet anførte, at han havde været udsat for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Det Sociale Nævn stadfæstede

kommunens afgørelse. Klager indgav herefter en klage til Klagekomitéen over kommunen og Det Sociale Nævn. Klager indgav endvidere en klage til Den Sociale Ankestyrelse over Det Sociale Nævns afgørelse.

Kommunens afgørelse om at tildele klager førtidspension lå forud for lov om etnisk ligebehandlings ikrafttræden 1. juli 2003. Klagekomitéen kunne derfor ikke behandle den del af klagen, der vedrørte kommunens afgørelse, herunder lægekonsulentens vurdering.

Det fremgik af Det Sociale Nævn for Roskilde Amts afgørelse, at nævnet ikke havde indtaget vurderingen fra kommunens lægekonsulent i sin afgørelse. Komitéen fandt på det grundlag, at Det Sociale Nævn ikke kunne anses for at have handlet i strid med forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1.

Den Sociale Ankestyrelse fandt ved sin afgørelse i sagen, at betingelserne for, at Roskilde Kommune kunne påbegynde en sag om eller træffe afgørelse om at tilkende klager førtidspension, ikke var til stede. Ifølge afgørelsen havde Ankestyrelsen blandt andet lagt vægt på en vurdering fra styrelsens lægekonsulent, hvorefter der hos klager ikke findes at foreligge nogen egentlig psykisk sygdom. Endvidere vurderedes det ikke, at klagers anden kulturelle baggrund udelukker tilknytning til arbejdsmarkedet. Klagekomitéen udtalte hertil, at Ankestyrelsen så lidt som Det Sociale Nævn havde lagt vægt på udtalelsen fra kommunens lægekonsulent, og da Ankestyrelsen på samme måde som nævnet kun behandler klager over afgørelser og ikke over isolerede sagsbehandlingsskridt hos de underordnede

myndigheder, var der intet grundlag for at antage, at Ankestyrelsen havde handlet i strid med forbudet imod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Afgørelse af 4. februar 2005 (j.nr. 770.11)

Salg af et produkt, der kan virke stødende på kunder med en bestemt etnisk baggrund, blev ikke anset for at være omfattet af chikanebestemmelsen i lov om etnisk ligebehandling.

En person klagede over Føtex' salg af sandaler med et tryk, der ifølge klager betyder Allah. En retshjælpsorganisation, der repræsenterede klager, anførte, at sandalerne er stødende for muslimer samt for andre personer med oprindelse i Mellemøsten, og at salget derfor var i strid med lov om etnisk ligebehandling § 2, stk. 1, om levering af varer og tjenesteydelser sammenholdt med § 3, stk. 4, om chikane. Klagekomitéen udtalte, at hvis et varehus sælger et produkt, der kan virke stødende på en gruppe kunder på grund af deres etniske oprindelse, kan dette ikke anses for at være chikane rettet mod enkeltpersoner i forbindelse med salg af en vare. På det grundlag vurderede komitéen, at salg af et produkt, der kan virke stødende på kunder med en bestemt etnisk baggrund, ikke kunne anses for at være omfattet af chikanebestemmelsen i lov om etnisk ligebehandling. Føtex' salg af de pågældende sandaler ansås derfor ikke for at være i strid med forbudet mod forskelsbehandling i lov om etnisk ligebehandling.

Afgørelse af 17. maj 2005 (j.nr. 711.31)

Klagekomitéen fandt ikke, at der forelå oplysninger, der kunne danne grundlag for at antage, at et statsamt havde begået en sagsbehandlingsfejl med henblik på at påføre klager ulempe på grund af hendes etniske oprindelse.

En person, der var både iransk og tysk statsborger, klagede over, at Statsamtet Århus havde journaliseret en ansøgning om opholds-

tilladelse som en ansøgning fra en iransk statsborger i stedet for at have journaliseret den som en ansøgning fra en tysk statsborger. Ifølge klager, var det dennes opfattelse, at statsamtet herved havde udsat hende for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Det fremgik i den forbindelse af den pågældende sagsbehandlers interne notat, at statsamtet var vidende om, at klager var både iransk og tysk statsborger, og at hun mødte ved statsamtet sammen med sin danske ægtefælle, der påberåbte sig reglen i EU-bekendtgørelsen om, at en dansk statsborger kan medbringe sin udenlandske (3. landsstatsborger) ægtefælle til Danmark efter at have arbejdet i et andet EU-land. Det fremgik endvidere, at sagsbehandleren vejledte klager om mulighederne for at søge opholdstilladelse i henhold til EU-bekendtgørelsen §§ 1, 2 og 3, men at hun efter sagsbehandlerens opfattelse ikke opfyldte betingelserne heri. Under Klagekomitéens behandling af sagen oplyste statsamtet, at det var en fejl at journalisere ansøgningen som en ansøgning fra en iransk statsborger, idet sagen burde have været journaliseret som en ansøgning fra en tysk statsborger, da klager både er iransk og tysk statsborger.

På baggrund af statsamtets svar lagde Klagekomitéen til grund, at sagsbehandleren havde begået en sagsbehandlingsfejl i forbindelse med behandling af klagers ansøgning om opholdstilladelse ved at journalisere ansøgningen som en ansøgning fra en iransk statsborger. Komitéen fandt imidlertid ikke, at der var oplysninger i sagen, der indikerede, at sagsbehandleren havde begået den anførte fejl med henblik på at påføre klager ulempe på grund af hendes etniske oprindelse. På det grundlag var det Klagekomitéens opfattelse, at statsamtet ikke kunne anses for at have handlet i strid med forbudet mod direkte forskelsbehandling, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1.

Afgørelse af 10. august 2005 (j.nr. 750.5)

Klagekomitéen fandt det ikke dokumenteret, at et boligselskab havde forskelsbehandlet en lejer på grund af race eller etnisk oprindelse ved at have iværksat udsættelse på grund af huslejerestance. Komitéen fandt det endvidere ikke dokumenteret, at selskabet havde udsat lejeren for repressalier.

Klagers lejemål blev af et boligselskab ophævet, idet klageren var i restance med huslejebetalingen. Boligselskabet forsøgte endvidere herefter at udsætte klager fra lejemålet. Ifølge klager havde boligselskabet i forbindelse med ophævelsen og forsøg på udsættelse udsat denne for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, idet ophævelsen og forsøget på udsættelse efter klagers opfattelse var begrundet i klagers etniske oprindelse. Klager gjorde endvidere gældende, at hun var blevet udsat for repressalier fra boligselskabets side efter, at hun havde indgivet klagen over forskelsbehandlingen.

Klagekomitéen konstaterede, at boligselskabet havde fulgt den procedure for udsættelse m.v., som fulgte af de af boligselskabet fremsendte interne retningslinjer. Endvidere konstaterede komitéen, at boligselskabet havde oplyst, at lejemålet, efter at restancen var blevet betalt, nu fortsatte upåvirket.

Klagekomitéen fandt på den baggrund ikke, at der var grundlag for at antage, at boligselskabet havde udsat klager for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1, eller repressalier efter lovens § 8.

Afgørelse af 10. august 2005 (j.nr. 750.8)

Klagekomitéen fandt det ikke dokumenteret, at en kommune havde udsat en person for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse ved at have givet personen afslag på midlertidig indkvartering efter lov om social service § 66.

Klager fik af Helsingør kommune afslag på midlertidig indkvartering efter lov om social service § 66. Ifølge klager var kommunens afslag be-

grundet i klagers race eller etniske oprindelse.

Klagekomitéen fandt ikke, at der i sagen var frembragt oplysninger, der kunne danne grundlag for at antage, at kommunens afslag på klagers ansøgning om midlertidig indkvartering var begrundet i race eller etnisk oprindelse. Komitéen lagde i den forbindelse vægt på, at både kommunen og det sociale nævn havde begrundet afslaget i, at klager ikke akut havde mistet sin bolig.

På det grundlag fandt Klagekomitéen ikke, at kommunen havde udsat klager for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1.

Afgørelse af 19. september 2005 (j.nr. 711.9)

Klagekomitéen fandt ikke, at Statsamtet København havde forskelsbehandlet klager på grund af race eller etnisk oprindelse i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om EU/EØS-opholdstilladelse. Komitéen fandt endvidere ikke, at statsamtet havde udsat klager for repressalier i forbindelse med dennes klage over forskelsbehandling.

Klager, en hollandsk statsborger af indisk etnisk oprindelse klagede over, at Statsamtet København i forbindelse med behandling af klagers ansøgning om EU/EØS-opholdstilladelse havde krævet fremlæggelse af klagers hollandske indfødsretsbevis udover fremlæggelse af klagers hollandske pas, som dokumentation for klagers hollandske statsborgerskab. Klager var af den opfattelse, at statsamtet herved havde udsat ham for forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Endvidere blev der klaget over, at statsamtet ifølge klager havde udsat ham for repressalier ved efterfølgende at nægte at acceptere en arbejdsgivererklæring, der ikke var udfyldt af arbejdsgiveren selv.

Klager havde samtidig med indgivelse af klagen til Klagekomitéen indgivet en klage over statsamtet til Udlændingestyrelsen. Styrelsen traf afgørelse den 26. januar 2005 og gav klager medhold i, at der ikke fra statsamtets side kunne stilles krav om fremlæggelse af indfødsretsbeviset i den foreliggende sag eller krav om, at arbejdsgivererklæringen blev udfyldt af arbejdsgiveren selv.

Klagekomitéen konstaterede på baggrund af de

i sagen frembragte oplysninger, at statsamtets krav om fremlæggelse af indfødsretsbeviset var motiveret af sagsbehandlerens viden fra den hollandske ambassade i Danmark om, at der var falske hollandske pas i omløb. Endvidere konstaterede komitéen, at statsamtets krav om udfyldelse af arbejdsgivererklæringen af arbejdsgiveren selv var begrundet i statsamtets fejlagtige fortolkning af EU/EØS-bekendtgørelsen § 1.

På den baggrund fandt Klagekomitéen ikke, at der i forbindelse med statsamtets anmodning om udlevering af indfødsretsbeviset var blevet lagt vægt på klagers etniske oprindelse. Komitéen fandt derfor ikke, at der var sket overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling i lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1. Komitéen fandt endvidere ikke, at der i sagen var frembragt oplysninger, der gav anledning til at formode, at statsamtet, ved at kræve arbejdsgivererklæringen udfyldt af arbejdsgiveren selv, havde udsat klager for repressalier i strid med lovens § 8.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 710.16)

Klagekomitéen fandt, at en kommune og det sociale nævn havde udsat en person for indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse ved at have afvist at arbejdsprøve personen under henvisning til, at personen ikke havde tilstrækkelige danskundskaber. Komitéen fandt ikke, at den anførte opkvalificering af personens danskundskaber kunne anses som nødvendig, før arbejdsprøvingen blev iværksat.

Et fagforbund indgav på vegne af et medlem en klage over Brøndby Kommune og Det Sociale Nævn i Københavns Amt, der ifølge forbundet havde udsat klager for indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i forbindelse med, at klager havde fået afslag på at blive arbejdsprøvet. Begrundelsen herfor var utilstrækkelige danskundskaber.

Det fremgik af Brøndby Kommune og det sociale nævns udtalelser, at en tilfredsstillende gennemførelse af arbejdsprøvingen ville kræve, at klager gennemførte et danskursus af ca. 1 års varighed. Klagekomitéen fandt, at kravet om tilstrækkelige danskundskaber måtte anses for at være begrundet i et sagligt formål (tilfredsstillende

gennemførelse af arbejdsprøvingen). Komitéen fandt i forlængelse heraf, at det anvendte middel (opkvalificering af danskundskaber) til at opnå dette formål efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt og nødvendigt (proportionalt).

Klagekomitéen fandt imidlertid ikke, at opkvalificering af klagers danskundskaber gennem deltagelse i et kursus med en varighed på 1 ½ år udgjorde et proportionalt middel til opnåelse af dette formål. Komitéen lagde herved vægt på, at det ud fra de i sagen frembragte oplysninger ikke var blevet sandsynliggjort, at en sådan opkvalificering af klagers danskundskaber var nødvendig, før en arbejdsprøving kunne gennemføres tilfredsstillende.

Klagekomitéen konkluderede på den baggrund, at klager var blevet udsat for indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 730.7)

Klagekomitéen fandt det dokumenteret, at en kommune havde udsat en elev for direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved at have placeret eleven i en særlig klasse for elever med højt fravær, hvor der alene var placeret elever med roma baggrund. Endvidere fandt komitéen det dokumenteret, at kommunen havde udsat elevens moder for repressalier ved, at en lærer havde opsøgt moderen på dennes bopæl medbringende et eller to breve, hvoraf det fremgik, at moderen trak klagen indgivet til komitéen tilbage.

En mor til en pige med roma baggrund klagede over, at Helsingør Kommune havde placeret hendes datter i en særlig klasse for elever med højt fravær, hvor der alene var placeret elever med roma baggrund. Det var moderens opfattelse, at kommunen havde udsat datteren for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, ved at have placeret datteren i klassen netop fordi hun havde roma baggrund.

Under sagens behandling oplyste Helsingør Kommune, at kommunen ikke havde placeret elever i F-klasserne på grund af elevernes etniske oprindelse eller tilhørsforhold. Kommunen oplyste, at baggrunden for elevens placering i F-klassen var,

at hun havde store faglige problemer, og at hun tillige ønskede at følge klassen, fordi hun følte sig utryk, og fordi hendes kusine gik i F-klassen. Endvidere fremgik det af en "tjekliste", der blev brugt ved placeringen af eleven, at årsagen til placeringen var, at eleven blev betegnet som "sprogligt uudviklet", "passiv" og "begrebsfattig". Kommunen oplyste imidlertid samtidig komitéen om, at placering i F-klasserne alene havde været et åbent tilbud til alle elever med ekstremt højt fravær, og at alle elever i F-klasserne havde haft et ekstremt højt fravær. Om baggrunden for og formålet med F-klasserne oplyste kommune, at eleverne skulle lære at overholde aftaler, at møde til tiden samt lære at læse, skrive og regne. Det er i den forbindelse oplyst, at ordningen er tænkt som en hjælp til at nedbringe elevernes store fravær. Det fremgik videre af et kommunalt notat af 4. marts 2003 om F-klasserne, at kommunen i forbindelse med driften af klasserne særligt havde undersøgt bl.a. skoler i Helsingborg Kommunes erfaringer med roma elever. Endvidere fremgik det af et bilag vedlagt notatet, at der var indhentet udtalelse fra en læge, der særligt udtalte sig om de problemer, lægen oplevede hos børn med roma baggrund. Derudover fremgik det af sagens oplysninger, at kommunens F-klasser oprindeligt blev oprettet som OBS-klasser, der modtog særlig støtte fra EU til deltagelse i projektet Comenius Aktion2 under SOCRATES programmet. I den forbindelse fremgik, at dette projekt var et "interkulturelt projekt, hvor der udveksledes erfaringer med skoler i andre lande vedr. undervisning af sigøjnere og rejsende". På baggrund af disse oplysninger fandt Klagekomitéen, at uanset om eleven blev placeret i klassen på grund af faglige problemer m.v., blev hun primært placeret i klassen som følge af det forhold, at hun var en elev med roma baggrund, der led af sådanne problemer. Efter komitéens opfattelse var der på baggrund af de frembragte oplysninger således en formodning for, at Helsingør Kommune ikke ville have placeret en etnisk dansk elev i F-klassen under samme omstændigheder, som de der gjorde sig gældende hos den pågældende elev. Komitéen lagde i den forbindelse vægt på, at Helsingør Kommune

havde oprettet klasser og anvendte en ordning for placering, der bevirkede, at alene elever med roma baggrund havde været placeret i klasserne fra 2003 og fremefter, at kommunen i forbindelse med driften af klasserne særligt havde indhentet oplysninger, der alene knyttede sig til elever og børn med roma baggrund, og at det fremgik af kommunens oplysninger, at de tidligere F-klasser, kaldet OBS-klasser, havde fået støtte under et EU projekt, der var et "interkulturelt projekt, hvor der udveksledes erfaringer med skoler i andre lande vedr. undervisning af sigøjnere og rejsende".

Klagekomitéen fandt, at alle disse forhold i det foreliggende tilfælde, sammenholdt med, at eleven ikke havde haft højt fravær, der i øvrigt efter kommunens oplysninger kunne berettigede til placering i klassen, talte for, at kommunen havde handlet i strid med forbudet mod direkte forskelsbehandling, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1, ved at have placeret eleven i en F-klasse i perioden fra lov om etnisk ligebehandlings ikrafttræden den 1. juli 2003 til den 31. marts 2005, på grund af elevens etniske oprindelse.

For så vidt angik spørgsmålet om repressalier, fremgik det af de oplysninger, der fremkom under sagens behandling, at moderen fik besøg af læreren for den F-klasse datteren var placeret i, og at læreren medbragte et brev, som moderen blev anmodet om at underskrive. Det fremgik af brevet, at moderen ønskede at trække klagen tilbage. Det er endvidere af moderen blevet oplyst, at læreren informerede hende om, at hun ville miste sin kontanthjælp, og at datteren ville blive smidt ud af skolen, hvis ikke klagen blev trukket tilbage.

Klagekomitéen fandt på den baggrund, at der i forbindelse med den del af klagen, der vedrører forholdet om, hvorvidt moderen er blevet udsat for repressalier, i karakter af trusler om at få stoppet sin kontanthjælp, og om at datteren ville blive smidt ud af skolen i forbindelse med klagen over forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved placering af datteren i F-klassen, forelå direkte modstridende forklaringer på, om hændelserne havde fundet sted. En nærmere afklaring af dette spørgsmål ville efter

komitéens opfattelse kræve parts- og vidneforklaringer, hvorfor komitéen ikke havde mulighed for at tage stilling til denne del af klagen. Klagekomitéen lagde imidlertid til grund, at en lærer havde besøgt moderen på dennes bopæl, og at læreren, som følge af moderens klage indgivet til komitéen, havde medbragt et eller to breve formuleret og udformet af Helsingør Kommune eller læreren, hvoraf det fremgik, at klagen blev trukket tilbage.

Det var herefter Klagekomitéens opfattelse, at det i sig selv var forbundet med et ikke ubetydeligt pres, at en lærer ansat i Helsingør Kommune opsøgte moderen på dennes bopæl medbringende et eller to breve, udformet af kommunen eller læreren, hvoraf det fremgik, at klagen over forskelsbehandling ved placeringen af datteren blev trukket tilbage. En sådan handling måtte, uanset om moderen konkret var blevet presset til at skrive erklæringen under, anses for at udgøre indirekte pres om, at klagen skulle tilbagetrækkes.

På denne baggrund konkluderede Klagekomitéen, at Helsingør Kommune havde udsat moderen for en ufordelagtig behandling eller følge i strid med lov om etnisk ligebehandlings § 8.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 740.5)

Klagekomitéen fandt ikke grundlag for at antage, at en fagforening havde udsat et medlem for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i forbindelse med foreningens ydelse af bistand til medlemmet under en personalesag med en arbejdsgiver.

Et medlem af en fagforening D, der var mexicansk statsborger, klagede over, at fagforeningen ikke havde ydet tilstrækkelig bistand i forbindelse med foreningens behandling af en personalesag mellem medlemmet og et universitet. Det var medlemmets opfattelse, at dette skyldtes medlemmets mexicanske statsborgerskab.

Klagekomitéen noterede sig under sagens behandling, at det ikke af de oplysninger, der af klager var blevet fremlagt under sagen, fremgik, at klager på noget tidspunkt, før klagen var blevet indgivet til komitéen, i sin korrespon-

dance med D eller i øvrigt havde givet udtryk for, at klager havde været af den opfattelse, at D skulle have forskelsbehandlet klager på grund af race eller etnisk oprindelse. Endvidere noterede komitéen sig, at D ikke havde afvist at hjælpe klager i forbindelse med personalesagen mellem klager og universitetet, men at klager af forskellige grunde ikke havde været tilfreds med de råd, D gav.

På baggrund heraf var det Klagekomitéens opfattelse, at der ikke i sagen var frembragt oplysninger, der dannede grundlag for at antage, at D under behandlingen af sagen mod universitetet havde forskelsbehandlet medlemmet på grund af race eller etnisk oprindelse. Komitéen afviste herefter, at D havde overtrådt forbudet mod direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. lov om etnisk ligebehandlings § 3, stk. 1, og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. § 1, stk. 1.

Indenfor arbejdsmarkedet

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 810.2)

Klagekomitéen fandt det dokumenteret, at en institution havde afvist at fastansætte en tilkaldevikar efter endt prøvetid, på grund af, at tilkaldevikaren fastede under Ramadanen. Komitéen fandt, at en afvisning på et sådant grundlag i den foreliggende sag udgjorde indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

En retshjælpsinstitution klagede på vegne af klager over, at en institution havde givet klager afslag på fastansættelse som tilkaldevikar efter endt prøvetid. Retshjælpsinstitutionen gjorde gældende, at klager herved var blevet udsat for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Klager fremlagde under Klagekomitéens behandling af sagen et bånd med en samtale mellem klager og forstanderen på institutionen, hvor forstanderen bl.a. gav udtryk for, at det udgjorde et problem, at klager fastede. Det fremgik endvidere af et udateret notat udarbejdet af institutionen, at det udgjorde et problem, at klager fastede under Ramadanen.

Under sagens behandling afviste institutionen, at man havde lagt vægt på klagers fasten, da man valgte ikke at fastansætte klager. Det blev oplyst, at man havde lagt afgørende vægt på, at klager ikke håndterede skiftesituationen med børnene tilfredsstillende. Endelig fremgik det af de oplysninger, som institutionen havde givet til komitéen, at det udgjorde et problem, når en pædagog ikke kunne indtage måltiderne sammen med børnene. Begrundelsen herfor var, at institutionen bl.a. behandlede børn med spiseforstyrrelser, hvorfor pædagogens deltagelse i måltidet var af stor betydning. Det blev i den forbindelse oplyst, at institutionen behandlede to børn med sådanne problemer. Endelig oplyste institutionen, at man ikke var af den opfattelse, at dette problem i sig selv bevirkede, at man ville undlade at ansætte en pædagog, idet problemet kunne afhjælpes med "passende hensyntagen" ved planlægning af "bemanding og fordeling af aktiviteter".

Klagekomitéen fandt på baggrund heraf, at det kunne lægges til grund, at institutionens beslutning om ikke at fastansætte klager som tilkaldevikar havde været i hvert fald delvist begrundet i det forhold, at klager fastede og dermed ikke kunne spise sammen med børnene under Ramadanen.

Klagekomitéen konkluderede herefter, at institutionens afvisning af at fastansætte klager som tilkaldevikar på et sådant grundlag, overvejende stillede klager ringere end andre på grund af hendes muslimske baggrund og dermed hendes etniske oprindelse. Komitéen fandt videre, at hensyntagen til børn med spiseproblemer, herunder kravet om deltagelse i måltiderne, udgjorde et sagligt formål. Imidlertid konkluderede komitéen, at en sådan betingelse for ansættelse efter komitéens opfattelse ikke var hensigtsmæssig eller nødvendig. Komitéen lagde herved navnlig vægt på, at problemet efter institutionens egne oplysninger kunne afhjælpes med "passende hensyntagen" ved planlægning af "bemanding og fordeling af aktiviteter".

På den baggrund fandt Klagekomitéen, at institutionen havde udsat klager for indirekte forskelsbehandling ved at have afvist at fastansætte klager som tilkaldevikar.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 780.13)

Klagekomitéen fandt, at en ordning indført af Greve Kommune, hvorefter tosprogede børn med behov for udvikling af dansk kundskaber, der optages i kommunens daginstitutioner, fordeles således, at andelen af disse børn i de enkelte daginstitutioner højst udgør 30 procent, ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Komitéen anbefalede imidlertid kommunen at fastsætte skriftlige retningslinjer for identifikation af tosprogede børn og for grundlaget for den konkrete vurdering af de tosprogede børns særlige behov for udvikling af dansk kundskaber.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev af Folketingets Ombudsmand gjort opmærksom på Struer Kommunes ordning, hvorefter tosprogede børn, der optages i kommunens daginstitutioner fordeles således, at andelen af disse børn i de enkelte daginstitutioner højst udgør 30 procent.

I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen om Struer Kommunes ordning, blev komitéen opmærksom på, at Struer Kommunes ordning byggede på en ordning, der var blevet vedtaget til indførelse i Greve Kommune. Komitéen besluttede derfor at indlede en sag af egen drift om Greve Kommunes ordning.

Greve Kommune oplyste under sagens behandling, at placeringen af tosprogede børn alene sker på baggrund af en samlet individuel vurdering af barnets behov for at være i et miljø, der tilgodeser barnets muligheder for udvikling af dansk kundskaber. Kommunen har endvidere oplyst, at kvoteordningen administreres således, at der tilstræbes maksimalt 30 procent tosprogede børn med behov for udvikling af dansk kundskaber i hver institution, og tosprogede børn, der ikke har et sådant behov, placeres i institutionerne på baggrund af forældrenes ønsker.

Klagekomitéen forudsatte på baggrund af disse oplysninger, at ordningerne administreres således, at kvoten alene udgør en øvre grænse for tosprogede børn med et særligt behov for udvikling af dansk kundskaber, at der foretages

en konkret individuel vurdering af det tosprogede barn, og at barnet alene tildeles en anden daginstitutionsplads, hvis vurderingen afdækker et behov for sproglig udvikling af dansk-kundskaber hos det konkrete barn. Komitéen forudsatte endvidere, at ordningen, som oplyst af kommunen, alene er begrundet i behov for udvikling af danskundskaber.

Klagekomitéen fandt herefter ikke, at den af kommunen indførte ordning var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Komitéen lagde herved vægt på, at hensynet til børnenes sproglige udvikling i den henseende måtte anses for at forfølge et sagligt formål, og placering af børn på grundlag af en individuel vurdering, der afdækkede behovet for det enkelte barns udvikling af danskundskaber, udgjorde et proportionalt middel til opnåelse af dette formål.

På samme grundlag var det endvidere Klagekomitéens opfattelse, at indførelsen af en maksimums kvote for antallet af tosprogede børn med et særligt behov for udvikling af danskundskaber i hver daginstitution ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Klagekomitéen anbefalede imidlertid, for at undgå tvivl om kommunens administration af ordningen, at der blev udarbejdet skriftlige retningslinjer for, hvordan identifikation af tosprogede børn skal ske og for hvilke kriterier, der skal inddrages i vurderingen af det enkelte tosprogede barn, samt hvorledes disse skal vægtes, når kommunen foretager sin vurdering af det enkelte barns behov for udvikling af danskundskaber.

Klagekomitéen bemærkede endelig i forlængelse af bemærkningerne til lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 280 af 5. april 2005) § 12, stk. 2, og Socialministeriets skrivelse nr. 9618 af 12. december 2002 om retningslinier for optagelse af børn i dagtilbud, hvoraf det fremgår, at der ved sammensætningen af børnegrupperne kan tages hensyn til f.eks. alder, køn og etnicitet, at § 4, stk. 1 i lov om etnisk ligebehandling, tillader, at specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyt-

tet til race eller etnisk oprindelse, opretholdes eller vedtages. Komitéen bemærkede, at denne mulighed udgør en undtagelse til det generelle forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse indeholdt i loven. Komitéen bemærkede videre, at der derfor som udgangspunkt vil foreligge direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hvis der ved optagelse af børn i dagtilbud tages hensyn til sammensætningen af børnegruppen med hensyn til etnisk oprindelse. Alene i det tilfælde, hvor man ønsker at tilgodese et barn, der f.eks. har et særligt behov for udvikling af sprogkundskaber, kan der således lægges vægt på barnets eller børnenes etniske oprindelse, når det vurderes, om et barn kan optages i en bestemt daginstitution. Ordningen skal således udgøre et gode for barnet. Ordningen må ikke være en tvangsmæssig foranstaltning for barnet og skal således være frivillig for barnet og familien. Det forudsættes herved endelig, at den etniske oprindelse konkret udgør et relevant kriterium i forhold til det behov, der ønskes tilgodeset.

7.2 Sager optaget på eget initiativ

Udenfor arbejdsmarkedet

Afgørelse af 3. februar 2005 (j.nr. 780.5)

Klagekomitéen udtalte, at komitéen på baggrund af det i sagen oplyste ikke havde mulighed for at fastslå om en kommune havde anvendt generelle oplysninger om sociale og/eller kulturelle karakteristika for en bestemt etnisk gruppe i sin sagsbehandling. Klagekomitéen udtalte i forbindelse med den generelle problemstilling, at en offentlig myndighed ikke må inddrage eller lægge vægt på sådanne oplysninger under behandlingen eller ved afgørelsen af en sag, med mindre det er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Klagekomitéen blev af advokat B gjort opmærksom på, at Århus Kommune i sin sagsbehandling havde anvendt artiklen "Den somaliske

familie" skrevet af Bernhard Helander fra bogen "Somalia – Grundinformation" samt udtalelser fra Den Somaliske Forening i Århus. Materialet var ifølge det af advokat B oplyste blevet anvendt i en konkret sag om krav om tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte.

Det fremgik af den konkrete sags akter, at Århus Kommune i sine bemærkninger til en klage indbragt for Det Sociale Nævn i Århus Amt direkte refererede til artiklen "Den Somaliske familie" samt udtalelser fra Den Somaliske Forening i Århus som del af begrundelsen for, hvorfor kommunen ikke anså boligstøttemodtageren som fraskilt. Kommunen oplyste hertil, at man beklagede, at bemærkningerne var formuleret således, at referencen til artiklen samt udtalelserne fra Den Somaliske Forening i Århus fremstod som beslutningsbærende. Kommunen oplyste, at dette ikke var tilfældet.

Klagekomitéen noterede sig kommunens oplysning om, at bogen "Somalia - Grundinformation" og udtalelser fra Den Somaliske Forening alene havde været anvendt i undervisningsmæssig sammenhæng, og at der ikke var sket anvendelse af bogen eller udtalelserne som grundlag for konkrete afgørelser i kommunen. Komitéen noterede sig videre kommunens oplysning om, at bemærkningerne til det sociale nævn i forbindelse med nævnets behandling af klagen over kommunens afgørelse havde en uheldig formulering. Komitéen noterede sig endelig, at kommunen gav udtryk for, at generelle kultursociologiske betragtninger ikke bør indgå i sagsbehandlingen i konkrete sager.

Klagekomitéen udtalte, at komitéen ikke havde mulighed for ud fra det oplyste at fastslå, hvorvidt de generelle bemærkninger om somaliske kulturelle og sociale forhold, som de fremgik af kommunens brev til det sociale nævn, blev inddraget i sagsbehandlingen ved kommunens behandling af sagen om tilbagebetaling af boligstøtte. Klagekomitéen havde derfor ikke mulighed for at vurdere, om kommunen havde handlet i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Klagekomitéen udtalte videre, at sagen dog gav anledning til at rejse en generel problemstilling om anvendelse af almindelige oplysninger om

sociale og/eller kulturelle karakteristika for en bestemt etnisk gruppe. Klagekomitéen bemærkede hertil, at brug af sådanne oplysninger i forbindelse med sagsbehandling i en konkret sag kan resultere i indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. En offentlig myndighed må derfor ikke inddrage eller lægge vægt på sådanne oplysninger under behandlingen eller ved afgørelsen af en sag, med mindre det er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige. I modsat fald skaber brugen af sådanne oplysninger en formodning for, at oplysningerne anvendes til indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling.

På baggrund af kommunes oplysninger om, at generelle oplysninger om somaliske kulturelle og sociale forhold ikke burde indgå under behandling af konkrete sager, at der ikke forelå oplysninger om andre sager, hvor kommunen havde inddraget sådanne oplysninger, og på baggrund af, at kommunen havde frafaldet kravet om tilbagebetaling af boligstøtte i den pågældende sag, foretog Klagekomitéen sig ikke yderligere.

Afgørelse af 4. februar 2005 (j.nr. 780.3)

Klagekomitéen udtalte, at placering af elever i særlige klasser på baggrund af elevernes etniske oprindelse udgør direkte forskelsbehandling i strid med lov om etnisk ligebehandling. Endvidere udtalte komitéen, at placering af elever i særlige klasser på baggrund af sproglige eller pædagogiske kriterier efter omstændighederne kan udgøre indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Elever kan alene placeres i særlige klasser, hvis de kriterier, der lægges til grund for placeringen, er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlet (placeringen) til at opfylde det er hensigtsmæssigt og nødvendigt.

En retshjælpsorganisation oplyste Klagekomitéen, at Vejle Kommune have oprettet en skoleklasse alene for elever med anden etnisk

baggrund end dansk. Endvidere oplyste retshjælpsorganisationen, at Albertslund Kommune placerede elever i særlige klasser på baggrund af en sprogttest. Klagekomitéen tog på grundlag af henvendelsen sagen op af egen drift. Idet Undervisningsministeriet havde indledt en undersøgelse af begge ordninger, rettede komitéen henvendelse til ministeriet.

Klagekomitéen noterede sig, at Undervisningsministeriet vurderede, at både placering af elever på baggrund af elevernes etniske oprindelse og placering af tosprogede elever alene på baggrund af en central sprogttest er i strid med folkeskoleloven m.v. Undervisningsministeriet havde videre i en vejledende udtalelse af 29. oktober 2004 til Vejle Kommune oplyst kommunen om, at holddannelse ikke må beslattes og praktiseres på grundlag af f.eks. statsborgerskab, etnisk baggrund eller lignende. Komitéen noterede sig endvidere, at Uddannelsesstyrelsen i "Notat om juridiske aspekter ved klassesdannelse baseret på etnisk oprindelse" konkluderede, at klassesdannelse på baggrund af etnicitet vil stride mod fundamentale ligebehandlingsprincipper m.v. Komitéen bemærkede, at Undervisningsministeriet i et brev af 29. oktober 2004 til Albertslund kommune forudsætter, at Albertslund justerer sin ordning for undervisning af tosprogede elever, således at den kommer i overensstemmelse med den gældende lovgivning. Klagekomitéen foretog sig på den baggrund ikke yderligere i de konkrete sager.

Klagekomitéen udtalte, at problemstillingen omkring placering af elever i særlige klasser på baggrund af etnicitet eller ud fra sproglige og/eller pædagogiske kriterier rejser en generel problemstilling i relation til lov om etnisk ligebehandling. Placering af elever i særlige klasser alene på baggrund af elevens etniske oprindelse udgør direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1. En sådan placering kan ikke begrundes i varetagelsen af saglige hensyn. Endvidere udtalte komitéen, at placering af elever i særlige klasser ud fra sproglige eller pædagogiske kriterier efter omstændighederne kan resultere i indirekte forskelsbe-

handling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1. Det er på den baggrund Klagekomitéens opfattelse, at elever alene kan placeres i særlige klasser, hvis de kriterier, der lægges til grund for placeringen, er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlet (placeringen) til at opfylde det er hensigtsmæssigt og nødvendigt. I modsat fald vil det udgøre indirekte forskelsbehandling i strid med loven.

Endelig gjorde komitéen opmærksom på artikel 3 i FN's Racediskriminationskonvention, der forbyder alle former for raceadskillelse. Som understreget i Racediskriminationskomitéens generelle anbefaling nr. XIX, forbyder artikel 3 ikke alene officielle raceadskillelsespolitikker, men omhandler også den raceadskillelse, der finder sted som resultat af private handlinger. Racediskriminationskomitéen har gentagne gange udtrykt bekymring over den de facto raceadskillelse, som finder sted i mange lande på for eksempel bolig- og skoleområdet. I 2004 udtrykte Komitéen eksempelvis bekymring over den de facto raceadskillelse, der var situationen i visse hollandske skoler (FN-dokument: CERD/C/64/CO/7).

Afgørelse af 14. februar 2005 (j.nr. 780.13)

Klagekomitéen fandt ikke, at et plejehjem ved at kræve, at en ansat skulle fremlægge lægeerklæring fra første sygedag, var begrundet i den ansattes etniske oprindelse. Komitéen fandt derfor ikke, at den ansatte havde været udsat for direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Komitéen fandt det endvidere ikke dokumenteret, at den ansatte havde været udsat for chikane og repressalier.

En retshjælpsinstitution klagede på vegne af klager, der var ansat på et plejehjem, over, at klagers arbejdsgiver havde krævet fremlæggelse af en lægeerklæring fra første sygedag. Det blev i den forbindelse gjort gældende, at arbejdsgiverens krav var begrundet i klagerens etniske oprindelse. Der blev endvidere klaget over, at klager var blevet udsat for chikane på arbejdspladsen, hvilket bl.a. var kommet til

udtryk ved, at der efter klagers opfattelse var en gennemgående diskriminerende adfærd på arbejdspladsen, og at der f.eks. blev gjort grin med, hvordan en kollega til klageren med anden etnisk baggrund end dansk talte. Endelig blev der klaget over, at klager var blevet udsat for repressalier efter at have klaget over at være blevet udsat for forskelsbehandling.

Under Klagekomitéens behandling af klagen anførte plejehjemmet bl.a., at krav om fremlæggelse af 1. dags lægeerklæring var relativt sædvanligt på institutionen. For klagers vedkommende havde plejehjemmet fundet det nødvendigt, idet der havde været 4 sygeperioder, inden klager endnu havde nået at være ansat ved institutionen i 12 måneder, og at sygefraværet forholdsomt fyldte meget, idet klager var ansat på deltid og kun arbejdede 2 dage ugentligt. Plejehjemmet oplyste endvidere, at der ved den forebyggende fraværssamtale ikke var fremkommet nogen afklaring af, om det hidtidige fraværsbillede kunne forventes ændret. For så vidt angik spørgsmålet chikane, har plejehjemmet anført, at der altid har været ansatte med forskellige nationaliteter på plejehjemmet, og man ikke er vidende om, at en kollega er blevet chikaneret på grund af pågældendes sprogbrug eller andet, der kunne relatere sig til den pågældendes etniske baggrund. Endelig oplyste plejehjemmet til spørgsmålet om repressalier, at man var uforstående over for oplysningen om, at klager skulle have følt sig udstødt på sit kontor, efter at han havde klaget over at være blevet udsat for forskelsbehandling. Man oplyste i den forbindelse, at klager selv havde fravalgt nogle sociale sammenhænge. Bl.a. ønskede han således ikke at indgå i servicegruppens tradition om fællesmorgenmad m.m. ved kollegers fødselsdage. Endvidere valgte han på et tidspunkt at spise sin frokost alene.

Klagekomitéen konkluderede på det grundlag, at det ikke kunne lægges til grund, at plejehjemmets beslutning om at kræve, at klager skulle fremlægge lægeerklæring fra første sygedag, var begrundet i hans etniske oprindelse. Komitéen fandt derfor ikke, at klager havde været udsat for direkte forskelsbehand-

ling på grund af etnisk oprindelse i strid med lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. § 2, stk. 1. Komitéen konkluderede endvidere, at det ikke var tilstrækkeligt sandsynliggjort, at klager havde været udsat for chikane efter lovens § 1 stk. 4, og havde været udsat for repressalier efter lovens § 7, stk. 2, på arbejdspladsen.

Afgørelse af 6. april 2005 (j.nr. 780.2)

En retshjælpsorganisation påstod, at en privat rengøringsvirksomhed, som yder hjemmehjælp efter aftale med Københavns Kommune, var villig til at efterkomme kunders anmodning om kun at blive betjent af ansatte med dansk etnisk baggrund. På baggrund af sagens oplysninger lagde Klagekomitéen til grund, at rengøringsvirksomheden ikke kunne anses for at have handlet i strid med forbudet mod direkte forskelsbehandling efter lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. § 2, stk. 1. Sagen gav Klagekomitéen anledning til generelt at udtale, at en virksomhed handler i strid med forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, hvis virksomheden efterkommer en kundes anmodning om kun at blive betjent af ansatte med dansk etnisk baggrund.

Ifølge en artikel bragt i et dagblads netavis var det muligt at bestille "hvid rengøringshjælp" ved rengøringsvirksomheden A. Baggrunden for artiklen var en retshjælpsorganisations telefoniske henvendelse til rengøringsvirksomheden, hvor organisation under udgivelse af at have behov for hjemmehjælp havde anmodet om alene at modtage en rengøringshjælp med dansk etnisk baggrund. Ifølge retshjælpsorganisationen havde rengøringsvirksomheden A efterkommet denne anmodning. Retshjælpsorganisationen havde optaget telefonsamtalen på bånd. Klagekomitéen udtalte, at sagens oplysninger, herunder indholdet af båndoptagelsen af samtalen mellem retshjælpsorganisationen og rengøringsvirksomheden A, ikke dannede tilstrækkeligt grundlag for at konstatere, om en ansat ved virksomheden som anført af

retshjælpsorganisationen havde været villig til i praksis at efterkomme en anmodning om at få stillet en rengøringsassistent med dansk etnisk baggrund til rådighed, om end muligheden ikke bliver afvist ifølge samtalen. Rengøringsvirksomheden A kunne derfor ikke anses for at have handlet i strid med forbudet mod direkte forskelsbehandling efter forskelsbehandlingslovens § 2, stk. 1. Komitéen lagde herved særlig vægt på, at den ansattes udtalelse om, at "så kan man godt sige, ja men vi vil godt have en dansk", alene var fremkommet på grundlag af retshjælpsorganisationens opfordring hertil. Rengøringsvirksomheden A havde under sagen givet udtryk for til Klagekomitéen, at hvis virksomheden havde efterkommet et ønske om at sende en ansat med dansk etnisk baggrund ud til en person, der anmoder herom, havde det været for at beskytte den ansatte med anden etnisk baggrund, der ellers ville blive sendt ud, mod en negativ oplevelse. Rengøringsvirksomheden A oplyste endvidere i den forbindelse, at hvis det i en sådan situation ikke var muligt at sende en person ud med dansk etnisk oprindelse, så ville kunden blive afvist og blive bedt om at kontakte et andet firma. Denne udtalelse gav Klagekomitéen anledning at bemærke, at udgangspunktet er, at en virksomhed handler i strid med forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, hvis

Afgørelse af 10. august 2005 (j.nr. 780.17)
Klagekomitéen fandt det dokumenteret, at et boligselskab havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved at have oplyst længere ventetid til en fiktiv person med et udenlandsk klingende navn end til en fiktiv person med et danskklingende navn.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev gennem en artikel bragt i URBAN og DR's Online Nyheder den 10. september 2004 opmærksom på, at bl.a. Helsingør Boligselskab angav længere ventetid på boliger til en person med et udenlandsk klingende navn, end til en person med et danskklingende navn. Boligselskabet oplyste en ventetid på 5-6 år til personen med

danskklingende navn og en ventetid fra 9 år til personen med udenlandsk klingende navn. I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen oplyste boligselskabet og Helsingør Kommune, at de forskellige oplysninger blev givet, idet forespørgslerne ikke var helt identiske. Komitéen fandt, at forespørgslerne var indholdsmæssigt identiske, og at der ikke var grundlag for at antage, at det forhold, at formuleringerne ikke var helt enslydende kunne have været udslagsgivende for de af boligselskabet oplyste ventetider. Komitéen lagde i den forbindelse endvidere vægt på, at forespørgslerne var blevet modtaget indenfor 21 minutter og besvaret af samme sagsbehandler indenfor 12 minutter.

På grundlag heraf var det Klagekomitéens opfattelse, at Helsingør Boligselskab havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Afgørelse af 2. september 2005 (j.nr. 780.11)
Klagekomitéen fandt, at en ordning indført af Struer Kommune, hvorefter tosprogede børn med behov for udvikling af dansk kundskaber, der optages i kommunens daginstitutioner, fordeles således, at andelen af disse børn i de enkelte daginstitutioner højst udgør 30 procent, ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Komitéen anbefalede kommunen at fastsætte skriftlige retningslinjer for identifikation af tosprogede børn og for den faglige pædagogiske vurdering, der danner grundlag for at vurdere, hvor børnene skal placeres.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev af Folketingets Ombudsmand gjort opmærksom på Struer Kommunes vedtagelse af, at tosprogede børn, der optages i kommunens daginstitutioner skal fordeles således, at andelen af disse børn i de enkelte daginstitutioner højst udgør 30 procent.

I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen oplyste Struer Kommune, at placeringen af tosprogede børn alene sker på baggrund

af en individuel, faglig, pædagogisk vurdering af barnet og barnets familie, der skal afdække, hvorvidt barnet har behov for udvikling af danskundskaber. Kommunen oplyste videre, at ordningen, hvorefter det tilstræbes, at der maksimalt er 30 procent tosprogede børn i en daginstitution, udelukkende er begrundet i sproglige faktorer. Ifølge det af kommunen oplyste administreres ordningen således, at der tilstræbes maksimalt 30 procent tosprogede børn med behov for udvikling af danskundskaber i hver institution, og tosprogede børn, der ikke har et sådant behov, placeres i institutionerne på baggrund af forældrenes ønsker. Klagekomitéen forudsatte på baggrund af disse oplysninger, at kvoten alene udgør en øvre grænse for tosprogede børn med et særligt behov for udvikling af danskundskaber, at der foretages en konkret individuel vurdering af det tosprogede barn, og at barnet alene tildeles en anden daginstitutionsplads, hvis vurderingen afdækker et behov for sproglig udvikling af danskundskaber hos det konkrete barn. Komitéen forudsatte endvidere, at ordningen, som det blev oplyst af kommunen, alene er begrundet i sproglige faktorer, og at ordningen således ikke er begrundet i en eventuel øget udmeldelse af etnisk danske børn i de pågældende institutioner.

På grundlag heraf var det Klagekomitéens opfattelse, at den af kommunen indførte ordning ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, idet hensynet til børnenes sproglige udvikling ansås at forfølge et sagligt formål, og at placering af børn på grundlag af en individuel faglig pædagogisk vurdering udgjorde et proportionalt middel til opnåelse af dette formål. På samme grundlag var det endvidere komitéens opfattelse, at indførelsen af en maksimumskvot for antallet af tosprogede børn med et særligt behov for udvikling af danskundskaber i hver daginstitution ikke var i strid med lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

Struer Kommune oplyste endelig, at identifikationen af tosprogede børn blev foretaget ud

fra de ansøgte institutioners konkrete viden om barnet og barnets familie, og at der ikke var udarbejdet og nedskrevet retningslinjer til brug for administration af ordningen.

Klagekomitéen anbefalede på baggrund af disse oplysninger, for at undgå tvivl om kommunens administration af ordningen, at Struer Kommune fastlagde skriftlige retningslinjer herfor, og at disse blev gjort tilgængelige for forældrene. Endvidere bemærkede komitéen, at der ikke i forbindelse med identifikationen af de tosprogede børn måtte lægges vægt på børnenes etnicitet, herunder navne.

Klagekomitéen bemærkede endelig i forbindelse med, at Ministeriet for Familie- og Forbrugeransvarliggørelse i sagen havde oplyst, at der ved fastsættelsen af retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud kan tages hensyn til f.eks. sammensætningen af børnegrupperne med hensyn til alder, køn og etnicitet, at § 4, stk. 1 i lov om etnisk ligebehandling, der tillader, at specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyttet til race eller etnisk oprindelse, opretholdes eller vedtages, udgør en undtagelse til det generelle forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse indeholdt i loven. Komitéen bemærkede videre, at der derfor som udgangspunkt vil foreligge direkte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, hvis der ved optagelse af børn i dagtilbud tages hensyn til sammensætningen af børnegruppen med hensyn til etnisk oprindelse. Alene i det tilfælde, hvor man ønsker at tilgodese et barn, der f.eks. har et særligt behov for udvikling af sprogkundskaber, kan der således lægges vægt på barnets eller børnenes etniske oprindelse, når det vurderes, om et barn kan optages i en bestemt daginstitution. Ordningen skal således udgøre et gode for barnet. Ordningen må ikke være en tvangsmæssig foranstaltning for barnet og skal således være frivillig for barnet og familien. Det forudsættes endelig, at den etniske oprindelse konkret udgør et relevant kriterium i forhold til det behov, der ønskes tilgodeset.

Afgørelse af 10. september 2005 (j.nr. 780.18)
Klagekomitéen fandt det dokumenteret, at

et boligselskab havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved at have oplyst længere ventetid til en fiktiv person med et udenlandsk klingende navn end til en fiktiv person med et dansk klingende navn.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev gennem en artikel bragt i URBAN og DR's Online Nyheder den 10. september 2004 opmærksom på, at bl.a. Boligselskabet 1961 angav længere ventetid på boliger til en person med et udenlandsk klingende navn, end til en person med et dansk klingende navn. Boligselskabet oplyste en ventetid på ikke under 6 år til personen med det udenlandsk klingende navn og en mulig ventetid på 2 år til personen med det dansk klingende navn, ved at oplyse sidstnævnte om en særordning.

I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen oplyste Greve Kommune, at de forskellige oplysninger blev givet, idet svaret til personen med det dansk klingende navn var mere udtømmende end svaret til personen med det udenlandsk klingende navn. Endvidere oplyste kommunen, at forespørgslerne ikke var helt identiske, og at der i den ene forespørgsel blev efterlyst et mere uddybende svar. Komitéen fandt, at forespørgslerne var indholdsmæssigt identiske, og at der ikke var grundlag for at antage, at der i forespørgslerne kunne findes støtte for, at der i den ene forespørgsel anmodedes om et mere uddybende svar end i den anden.

På grundlag heraf var det Klagekomitéens opfattelse, at Boligselskabet 1961 havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, ved at have undladt at oplyse en person med udenlandsk klingende navn om en særordning, hvorefter den oplyste ventetid blev længere end den, der blev oplyst til en person med dansk klingende navn.

Afgørelse af 19. september 2005 (j.nr. 780.8)
Klagekomitéen fandt det ikke dokumenteret, at et boligselskab havde overtrådt lov om

etnisk ligebehandlings forbud mod forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse ved at have oplyst længere ventetid til en fiktiv person med et udenlandsk klingende navn end til en fiktiv person med et dansk klingende navn.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev gennem en artikel bragt i URBAN og DR's Online Nyheder den 10. september 2004 opmærksom på, at bl.a. Boligforeningen VIBO angav længere ventetid på boliger til en person med et udenlandsk klingende navn, end til en person med et dansk klingende navn. Boligselskabet oplyste en ventetid på 10-15 år til personen med det udenlandsk klingende navn og en ventetid på min. 5 år til personen med det dansk klingende navn. I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen oplyste boligforeningen og Københavns Kommune, at de forskellige oplysninger på ventetid skyldtes en fejl, der var blevet udløst af, at boligforeningen i sit kartotek havde et medlem med et navn, der var identisk med navnet på personen med det udenlandsk klingende navn. Boligforeningen oplyste herefter længere ventetid til personen med det udenlandsk klingende navn, da foreningen troede, at denne var skrevet op til en 2-3 værelses lejlighed. Komitéen fandt, at forespørgslerne var indholdsmæssigt identiske, og at forespørgslen fra personen med det udenlandsk klingende navn ikke underbyggede, at der skulle være grundlag for at antage, at denne person var opskrevet til lejligheder i foreningen.

På grundlag af de i sagen frembragte oplysninger, var det imidlertid Klagekomitéens opfattelse, at der ikke var frembragt oplysninger, der dannede grundlag for at antage, at Boligforeningen VIBO havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, ved at have oplyst længere ventetid til en person med et udenlandsk klingende navn end til en person med et dansk klingende navn. Komitéen lagde særligt vægt på, at boligforeningen oplyste, at der var tale om en fejl, der opstod, fordi en person med et identisk navn var oprettet i foreningens kartotek.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 780.9)

Klagekomitéen fandt ikke, at DBU's placering af tilskuere til VM-kvalifikationskampen Danmark-Tyrkiet var sket i strid med lov om etnisk ligebehandling. Komitéen udtalte videre, at det som udgangspunkt ikke er nødvendigt for personer eller virksomheder, der udbyder en vare eller tjenesteydelse, at indhente oplysninger om en kundes statsborgerskab for at kunne kontrollere den pågældende kundes identitet. Endelig fremkom komitéen med en generel udtalelse om, at det kan være en saglig og proportional begrundelse ikke at udbyde salg af en vare eller en tjenesteydelse på Internettet, hvis dette ville medføre uforholdsmæssigt store økonomiske udgifter for den udbydende virksomhed.

Klagekomitéen blev af en borger gjort opmærksom på, Dansk Boldspil-Unions (DBU) fremgangsmåde i forbindelse med salg af billetter over BILLETnet til VM-kvalifikationskampen Danmark-Tyrkiet den 13. oktober 2004 i Parken, hvor man ved køb af billet til kampen indledningsvist skulle oplyse, om man støttede det danske eller det tyrkiske landshold. Efterfølgende skulle man angive en række personoplysninger, herunder oplysninger om statsborgerskab og personnummer eller udlændingenummer. Endvidere fremgik det, at billetter alene kunne købes over Internettet af danske og tyrkiske statsborgere. Komitéen undersøgte herefter, hvorvidt DBU's salg af billetter til den pågældende kamp betød, at der blev udøvet forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Under sagens behandling oplyste DBU, at DBU ikke havde opdelt tilskuerne på baggrund af etnicitet, men på baggrund af tilskuernes oplysninger om deres tilhørsforhold til de to landshold. DBU har endvidere oplyst, at oplysning om en persons statsborgerskab i forbindelse med køb af billet ikke kunne føre til, at den pågældende person blev flyttet til et andet sted, end til afsnittet blandt tilhængere af det hold, personen havde oplyst at støtte. Derimod ville synlige tilkendegivelser om et åbenlyst

tilhørsforhold til det andet hold, end det hold personen havde oplyst at støtte, kunne medføre en placering i det korrekte tilskuerafsnit, såfremt politiet vurderede, at en forkert placering ville udgøre en sikkerhedsrisiko.

Klagekomitéen fandt på den baggrund ikke, at DBU's placering af tilskuere til VM-kvalifikationskampen Danmark-Tyrkiet var sket i strid med lov om etnisk ligebehandling.

DBU oplyst videre under sagens behandling, at DBU ved VM-kvalifikationskampen Danmark-Tyrkiet havde fundet det nødvendigt at indhente oplysninger om statsborgerskab for at sikre, at samme person ikke stod opført på mere en én bestilling. DBU kunne derved i en lodtræknings-situation forsøge at sikre køberne en så fair lodtrækning som muligt. DBU anførte endvidere, at det rent teknisk var nødvendigt at indhente oplysninger om statsborgerskab, idet kun danske statsborgere har dansk cpr-nummer, mens asylansøgere og lignende muligvis har et udlændingenummer, og andre nationaliteter sikkert har andre numre og systemer, som DBU's programmering ikke detaljeret ville kunne tage højde for. DBU har endvidere oplyst, at det i forbindelse med salg af billetter til fodboldkampe af sikkerhedsmæssige årsager generelt kan være nødvendigt at indhente oplysninger om statsborgerskab, for eksempel for at identificere om personer har et statsborgerskab, der medfører, at DBU ikke må sælge billetter til dem, fordi det alene er deres statsborgerskabsland, der af sikkerhedsmæssige årsager må sælge billetter til dem.

Klagekomitéen fandt i forbindelse hermed videre, at det som udgangspunkt ikke er nødvendigt for personer eller virksomheder, der udbyder en vare eller tjenesteydelse, at indhente oplysninger om en kundes statsborgerskab for at kunne kontrollere den pågældende kundes identitet. Idet brug af oplysninger om en persons statsborgerskab kan resultere i indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, bør der derfor alene indhentes oplysninger om en kundes statsborgerskab, hvis dette er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

DBU oplyste endeligt, at man på baggrund af de omkostninger, der ville have været forbundet

med at programmere DBU's software til at tage højde for henvendelser om køb af billetter fra eventuelle ansøgere med andet statsborgerskab end dansk eller tyrkisk, selv opfatter en sådan begrænsning som saglig og proportional. Komitéen udtalte hertil, at hvis der tilbydes en ydelse på Internettet og gennem telefonisk eller personlig henvendelse, og ydelsen alene tilbydes på Internettet til personer med et særligt statsborgerskab, vil det være til ulempe for personer med andet statsborgerskab, idet de ikke har samme adgang til at købe den pågældende ydelse. En sådan ordning vil derfor kunne medføre indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling. Det vil dog ikke være tilfældet, hvis ordningen er objektivt begrundet i et sagligt formål, og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige, jf. lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1.

Klagekomitéen bemærkede imidlertid, at DBU ikke nærmere havde redegjort for, hvilke konkrete ressourcemæssige forhold, der ville have gjort sig gældende ved en sådan programmering. Komitéen fandt derfor ikke, at der var mulighed for på det foreliggende grundlag at tage stilling til, om den af DBU indførte begrænsning var saglig og proportional.

Klagekomitéen udtalte sig derfor alene generelt om, at det kan være en saglig og proportional begrundelse ikke at udbyde salg af en vare eller en tjenesteydelse på Internettet, hvis dette ville medføre uforholdsmæssigt store økonomiske udgifter for den udbydende virksomhed. Er dette ikke tilfældet, vil det som udgangspunkt medføre, at virksomheden må anses for at udøve indirekte forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i strid med lov om etnisk ligebehandling.

Afgørelse af 5. december 2005 (j.nr. 780.10)

Klagekomitéen fandt, at en kommune havde overtrådt lov om etnisk ligebehandlings forbud mod indirekte forskelsbehandling ved at have oprettet og drevet særlige klasser for elever med højt fravær, hvori der alene var placeret elever med roma baggrund.

Klagekomitéen tog herefter sagen op af egen drift. Helsingør Kommune oplyste under sagen bl.a., at formålet med ordningen, var at nedbringe elevernes fravær og at afhjælpe elevernes deraf følgende lave faglige niveau ved hjælp af særlig undervisning. Endvidere fremgik det af kommunens oplysninger, at der alene var placeret elever med roma baggrund i den tilbageværende klasse.

Klagekomitéen fandt, at ordningen med anbringelse af elever med stort fravær i særlige klasser kunne anses for objektivt begrundet i et sagligt formål om at nedbringe de pågældende elevers fravær og afhjælpe elevernes deraf følgende lave faglige niveau ved hjælp af særlig undervisning. Komitéen fandt imidlertid, at anvendelsen af et fraværskriterium som grundlag for placering i de særlige klasser, hvor den tilbageværende klasse alene havde elever med roma baggrund, herved havde fået en markant indgribende betydning. Kommunen havde efter komitéens vurdering herefter ikke fremlagt en dækkende begrundelse for, at et sådant skridt var hensigtsmæssigt og nødvendigt. Da kommunen ikke ønskede at bidrage yderligere til sagens oplysning, lagde komitéen til grund, at etablering af de særlige klasser på grundlag af et fraværskriterium var et uhensigtsmæssigt og unødvendigt samt uforholdsmæssigt indgribende middel i forhold til at opnå en nedbringelse af fraværet. Klagekomitéen fandt på den baggrund, at kommunens ordning med særlige fraværsklasser var udtryk for ulovlig indirekte forskelsbehandling og dermed i strid med lov om etnisk ligebehandling

Indenfor arbejdsmarkedet

Afgørelse af 6. april 2005 (j.nr. 860.2)

Klagekomitéen fandt det ikke dokumenteret, at et vikarbureau havde haft en generel praksis om at kunne garantere vikarer, der er hvide i huden. Komitéen udtalte i forbindelse med den generelle problemstilling, at det vil medføre direkte forskelsbehandling mellem et vikarbureaus ansatte med dansk etnisk baggrund og ansatte med anden etnisk baggrund,

hvis en virksomheds anmodning om kun at modtage vikarer, der er hvide i huden, bliver efterkommet, medmindre der er givet ministeriel dispensation hertil.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling blev gennem en artikel bragt i Ekstra Bladet den 5. december 2004 opmærksom på, at visse vikarbureauer ifølge det oplyste var villige til at efterkomme virksomheders krav om alene at få vikarer, der er hvide i huden, sendt ud. I artiklen var blandt andet en afdelingschef i et navngivet vikarbureau citeret for at have udtalt, at "mange af vores kunder vil ikke have en tyrker eller en pakistaner. Hvis vi ikke kunne garantere "hvide" vikarer, ville vi ikke overleve i denne her branche." Klagekomitéen besluttede på grundlag heraf at tage sagen om vikarbureauets praksis ved levering af vikarer op af egen drift. I forbindelse med Klagekomitéens behandling af sagen oplyste vikarbureauet, at såfremt virksomheden måtte være blevet mødt med forespørgsler om "hvide" vikarer, ville forespørgslen være blevet afvist. Ifølge vikarbureauet var hudfarve ikke et søgekriterium hos virksomheden. Med henvisning til avisartiklen bragt i Ekstra Bladet anmodede en retshjælpsorganisation efterfølgende om, at Klagekomitéen tog sagen op af egen drift. Retshjælpsorganisationen gjorde i den forbindelse gældende, at vikarbureauet havde imødekommet diskriminerende krav fremsat af virksomheder. På baggrund af de indhentede udtalelser fra vikarbureauet konstaterede Klagekomitéen, at der forelå uoverensstemmelser mellem vikarbureauets udtalelser til komitéen og vikarbureauets udtalelser i Ekstra Bladets artikel. Komitéen havde ikke mulighed for nærmere at undersøge, om udtalelsen citeret i Ekstra Bladet var udtryk for, at vikarbureauet havde været villig til at efterkomme arbejdsgiveres krav om alene at modtage "hvide" vikarer, da dette ville kræve bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer. Komitéen lagde derfor til grund, at det ikke kunne anses for dokumenteret, at vikarbureauet havde haft en generel praksis om at kunne garantere "hvide" vikarer. Klagekomitéen udtalte om den generelle problemstilling,

at det ville medføre direkte forskelsbehandling mellem et vikarbureauets ansatte med dansk etnisk baggrund og ansatte med anden etnisk baggrund, hvis en virksomheds anmodning om kun at få sendt vikarer, der er hvide i huden, blev efterkommet, medmindre der var givet ministeriel dispensation hertil.

7.3 Domstolsafgørelser

Københavns Byrets dom af 29. november 2005 i forbindelse med Klagekomitéens afgørelse af 1. september 2004 (j.nr. 730.4), konkluderede komitéen, at en ansat ved en teknisk skole i strid med lov om etnisk ligebehandling § 3, stk. 1, havde været villig til at efterkomme krav fra visse arbejdsgivere om ikke at modtage personer med anden etnisk baggrund end dansk i praktik. Komitéen henstillede i den forbindelse, at klager blev tildelt fri proces ved domstolene. Klager anlagde herefter sag ved domstolene mod indklagede med krav om godtgørelse for ulovlig forskelsbehandling.

Københavns Byret afsagde den 29. november 2005 (BS 6D-1318/2005) dom i sagen og frikendte den tekniske skole for overtrædelse af lov om etnisk ligebehandling. Retten udtalte i den forbindelse bl.a., at det på baggrund af de under sagen afgivne vidneforklaringer ikke kunne lægges til grund, at en ansat ved skolen havde været villig til at efterkomme ønsker fra arbejdsgivere om ikke at modtage elever med anden etnisk baggrund end dansk i praktik.

Klagekomitéen har bemærket, at det af dommens præmisser fremgår, at det kan lægges til grund, at en ansat ved skolen på en seddel ud for en virksomheds navn havde noteret "ikke P". Denne tekst blev skrevet, da der efter det oplyste, havde været problemer med svende hos virksomheden, der behandlede elever med anden etnisk baggrund end dansk dårligt. Imidlertid fandt domstolen, at den ansatte "hverken i det konkrete tilfælde eller i øvrigt [...] var indstillet på at efterkomme ønsker fra arbejdsgivere om ikke at modtage personer med anden etnisk baggrund end dansk". Klagekomitéen har endvidere af den ansattes egen vidneforklaring

bemærket, at denne har forklaret, at hun "noterede" ikke P" ud for virksomhedens navn på et stykke papir, som hun tog notater på. "P" stod for "perker". Hun ville herved minde sig selv om at undgå at sende en elev med indvandrerbaggrund derud".

Klagekomitéen skal hertil bemærke, at lov om etnisk ligebehandlings forbud mod direkte forskelsbehandling, jf. § 3, stk. 1, indebærer, at enhver situation, hvor en person behandles ringere end andre på grund af personens race eller etniske oprindelse, vil udgøre ulovlig forskelsbehandling. Forbudet vil således være overtrådt, hvis der lægges vægt på en persons race eller etniske oprindelse i forbindelse med udøvelse af offentlig eller privat virksomhed, der angår f.eks. uddannelse, således, at personer med anden etnisk baggrund f.eks. fravælges eller overvejes fravalgt til en bestemt opgave m.v. Det er i den forbindelse ikke afgørende, hvad motivet for handlingen måtte være.

Dommen er anket til Landsretten.

8. Oplysning om Klagekomitéen

8.1 www.klagekomite.dk

Klagekomitéen har sin egen hjemmeside på adressen www.klagekomite.dk. Hjemmesiden indeholder oplysninger om komitéen og giver samtidig mulighed for at sende en klage direkte til komitéen gennem sidens "klik- og klag-funktion". Derudover indeholder siden offentliggjorte afgørelser og oplysninger om anti-diskriminationslovgivning. Hjemmesiden er både på dansk og på engelsk.

8.2 Pjece på ni forskellige sprog

Klagekomitéen har udarbejdet en pjece om komitéen på ni forskellige sprog: Dansk, tyrkisk, somali, farsi, urdu, fransk, arabisk, serbokroatisk og engelsk. Pjecen indeholder oplysninger om, hvordan og indenfor hvilke områder klager kan indgives til komitéen.

Pjecen er trykt i oplag på 110.000 og er tilgængelig på landets biblioteker, hos kommunernes integrationsenheder, politikredse og diverse retshjælps- og interesseorganisationer.

- ▼ Pjecen kan rekvireres gratis ved sekretariatet for Klagekomitéen.

8.3 Postkort

I 2005 udsendte Klagekomitéen endvidere et postkort i ungdomsmagasinet Chilli, hvor der på bagsiden er oplyst om muligheden for at klage til Klagekomitéen. Kortet er tegnet af Jakob Martin Strid og var tilgængeligt på forskellige videregående uddannelser i september 2005.

- ▼ Postkort kan rekvireres gratis ved sekretariatet for Klagekomitéen.

8.4 Oplæg m.v.

Klagekomitéen har i 2005 afholdt en række møder og oplæg m.v. om komitéens arbejde for blandt andet forskellige retshjælpsorganisationer, Folkeoplysningen i Århus Kommune og diverse udenlandske delegationer.

9. Deltagelse i artikel 13-netværk

I 2003 blev der som et pilotprojekt oprettet et netværk bestående af en række klageorganer fra EU-lande, der ligesom instituttet er blevet tillagt ligebehandlingsmandatet efter artikel 13 i ligebehandlingsdirektivet (se nærmere herom under afsnit 2.1). Netværket betegnes EQUINET. Formålet med netværket er at udveksle erfaringer om praksis inden for direktivets anvendelsesområde. Netværket har i perioden 2005 afholdt 2 møder, hvor Klagekomitéen har været repræsenteret.

Netværket blev endvidere i november 2004 tildelt EU-midler til at fortsætte to år yderligere. Man har i den forbindelse udvidet projektet, således at 24 EU-lande nu vil deltage som fuld- eller deltids partnere i netværket. Migration Policy Group fungerer som sekretariat for netværket. Det er muligt at få yderligere oplysninger herom på www.migpolgroup.com.

EQUINET har oprettet forskellige arbejdsgrupper, der alle har til formål at skabe mulighed for erfaringsudveksling mellem de forskellige europæiske organer. Netværket udgiver i den forbindelse en række forskellige publikationer om bl.a. klagesagsbehandling m.v.

Yderligere information om netværket samt Klagekomitéens deltagelse heri kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

10. Statistik

Klagekomitéen afholdt i 2005 i alt 6 komité-møder.

I perioden januar 2005 til december 2005 har Klagekomitéen behandlet i alt 93 sager. Komitéen har modtaget i alt 77 klager, og har iværksat undersøgelser i 16 sager på eget initiativ.

Ved årsskiftet 2005-2006 var 25 af de i 2005 modtagne klager og 11 sager iværksat på eget initiativ stadig under behandling. Komitéen har endvidere ved udgangen af 2005 udsat behandlingen af 2 klager og 1 sag, hvor komitéen på eget initiativ har iværksat en undersøgelse.

Klagekomitéen fremkom i 2005 med 26 udtalelser. Heraf vedrørte 10 udtalelser sager, hvor behandlingen var blevet iværksat i 2005.

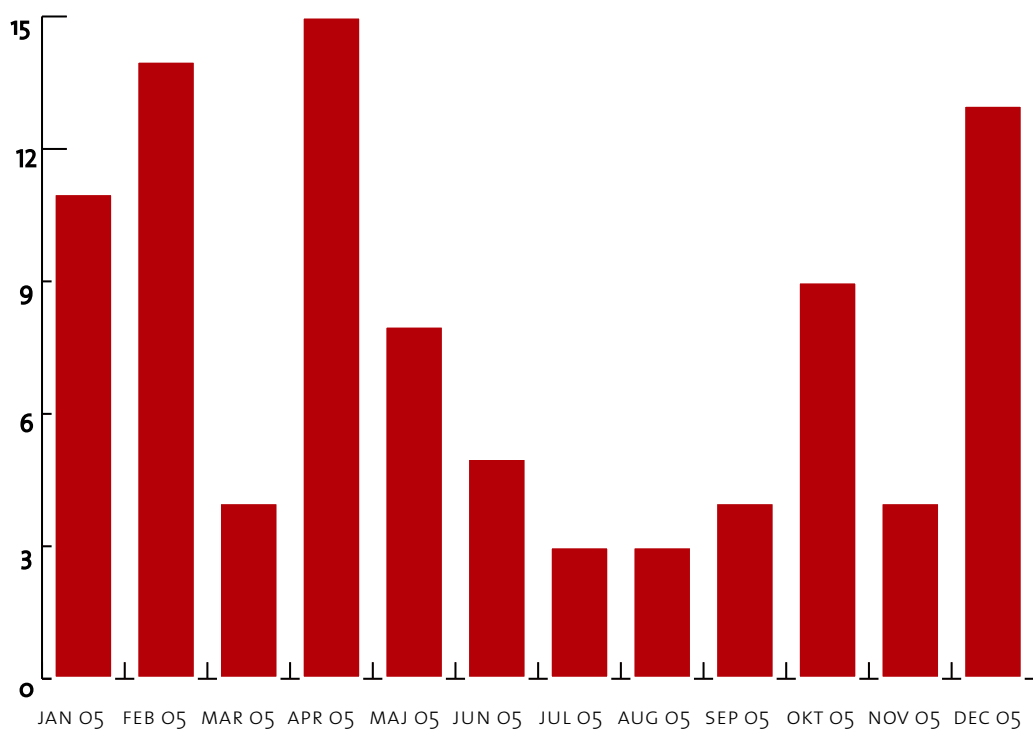
I 20 udtalelser har komitéen ingen krænkelse

fundet. I 7 af disse udtalelser er komitéen fremkommet med generelle henstillinger vedrørende forskelsbehandlingslovgivningen.

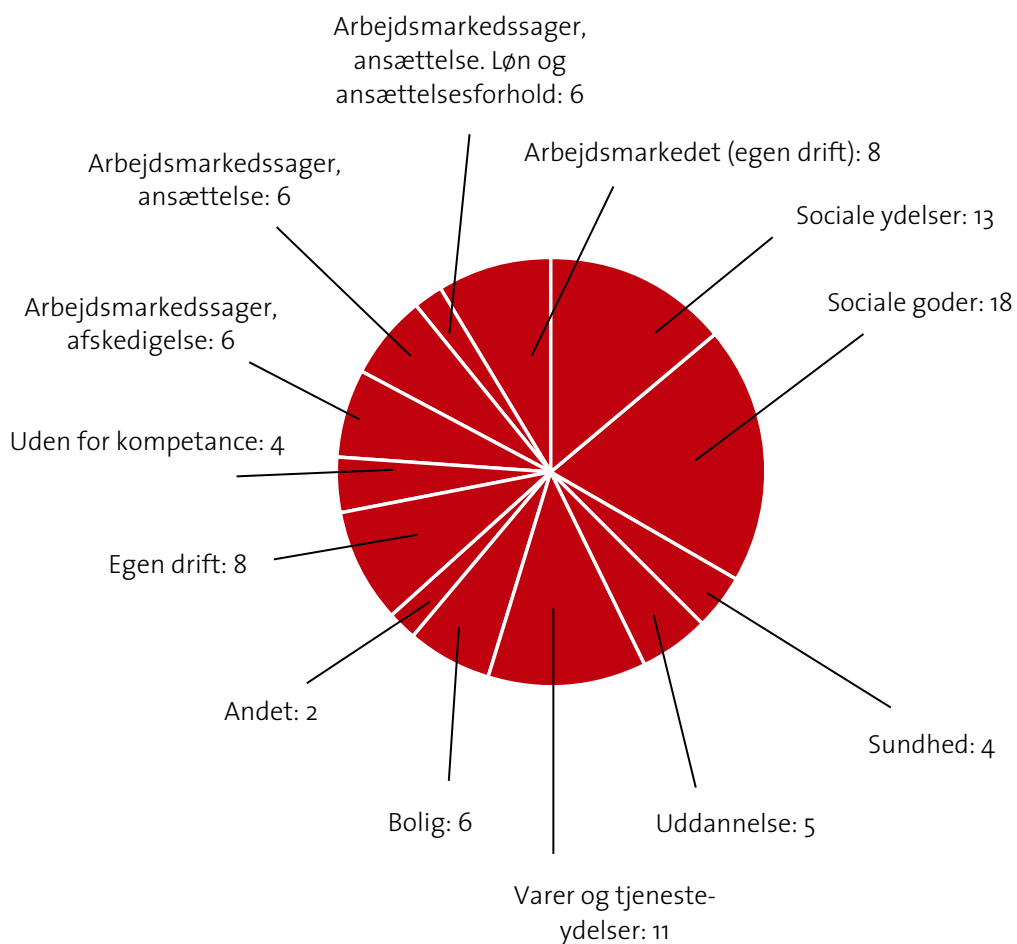
I 6 udtalelser har komitéen fundet, at der er sket overtrædelse af forbudet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. 18 udtalelser vedrørte forhold uden for arbejdsmarkedet, og 2 udtalelser vedrørte forhold indenfor arbejdsmarkedet.

Klagekomitéen afviste 20 af de 77 indgivne klager. 14 klager blev anset som grundløse, og 6 klager vedrørte forhold, der faldt udenfor komitéens kompetence. 24 klager blev frafaldet af klager, enten direkte eller indirekte, ved at klager f.eks. ikke vendte tilbage med oplysninger, som komitéen havde anmodet om.

Klagekomitéen har i én afgørelse i 2005 henstillet, at klager meddeles fri proces.

Der blev modtaget klager i 2005 indenfor følgende områder

Sekretariatet for Klagekomiteén modtager herudover 2-5 telefonopkald og e-mails om dagen vedrørende generelle spørgsmål til lov om etnisk ligebehandling og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. og om komitéens arbejde.

Lov om etnisk ligebehandling

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Formål m.v.

Formål og anvendelsesområde

§ 1. Loven har til formål at forhindre forskelsbehandling og at fremme ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse.

§ 2. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder for al offentlig og privat virksomhed, for så vidt angår social beskyttelse, herunder social sikring og sundhedspleje, sociale goder, uddannelse samt adgang til og levering af varer og tjenesteydelser, herunder bolig, der er tilgængelige for offentligheden. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder endvidere for medlemskab af og deltagelse i en organisation, hvis medlemmer udøver et bestemt erhverv, samt de fordele, sådanne organisationer giver medlemmerne.

Stk. 2. Denne lov finder ikke anvendelse på områder, der er omfattet af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Stk. 3. Loven gælder ikke for udøvelse af aktiviteter af rent privat karakter.

Forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse

§ 3. Ingen må udsætte en anden person for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af vedkommendes eller en tredjemands race eller etniske oprindelse.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race eller etnisk oprindelse behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, hvis en tilsyneladende neutral bestemmelse, betingelse eller praksis vil stille personer af en bestemt race eller etnisk oprindelse ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige.

Stk. 4. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en optræden i relation til race eller etnisk oprindelse finder sted med det formål eller

den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

Stk. 5. En instruktion om at forskelsbehandle en person på grund af race eller etnisk oprindelse betragtes som forskelsbehandling.

§ 4. Loven er ikke til hinder for, at specifikke foranstaltninger, der har til formål at forebygge eller opveje ulemper knyttet til race eller etnisk oprindelse, opretholdes eller vedtages.

Stk. 2. Specifikke foranstaltninger, der iværksættes i henhold til stk. 1, kan alene opretholdes, indtil formålet med dem er opfyldt.

Kapitel 2

Ugyldighed m.v.

§ 5. Bestemmelser, der strider mod § 3, og som indgår i individuelle eller kollektive kontrakter, virksomheders interne reglementer og vedtægter for foreninger og fonde m.v., er ugyldige.

§ 6. Lovens bestemmelser kan ikke ved aftale fraviges til ugunst for den, der udsættes for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Kapitel 3

Bevisbyrde

§ 7. Hvis en person, der anser sig for krænket, jf. § 3, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at princippet om ligebehandling ikke er blevet tilsidesat.

Repressalier

§ 8. Ingen må udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger som reaktion på en klage eller nogen form for retsforfølgning, der iværksættes med det formål at sikre, at princippet om ligebehandling iagttages.

Godtgørelse

§ 9. Personer, der er krænkede ved overtrædelse af §§ 3 og 8, kan tilkendes en godtgørelse for ikkeøkonomisk skade.

Kapitel 4

Institut for Menneskerettigheder

§ 10. Institut for Menneskerettigheder har til opgave at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, herunder ved at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder kan behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, og give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller forbuddet mod repressalier. Institut for Menneskerettigheders udtalelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Institut for Menneskerettigheder kan henstille, at der i sager efter stk. 2, hvor instituttet finder, at der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller af forbuddet mod repressalier, meddeles fri proces til klagerne, der opfylder betingelserne i retsplejelovens § 330, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. Institut for Menneskerettigheder afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Kapitel 5

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 11. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

§ 12. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige grønlandske og færøske forhold tilsiger.

Lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Bekendtgørelse af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Ved forskelsbehandling forstås i denne lov enhver direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.

Stk. 2. Der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse behandles ringere end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation.

Stk. 3. Der foreligger indirekte forskelsbehandling, når en bestemmelse, et kriterium eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer af en bestemt race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller med en -bestemt alder eller med handicap ringere end andre personer, medmindre den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et sagligt formål og midlerne til at opfylde det er hensigtsmæssige og nødvendige, jf. dog § 2 a.

Stk. 4. Chikane skal betragtes som forskelsbehandling, når en uønsket optræden i relation til en persons race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, seksuelle orientering, alder, handicap eller nationale, sociale eller etniske oprindelse finder sted med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed og skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima for den pågældende.

Stk. 5. En instruktion om at forskelsbehandle en person på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse betragtes som forskelsbehandling.

Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse, i det omfang en tilsvarende beskyttelse mod forskelsbehandling følger af en kollektiv overenskomst, jf. dog stk. 7.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse, hvis et forbud mod forskelsbehandling på grund af alder og handicap følger af en kollektiv overenskomst eller aftale, der som minimum svarer til bestemmelserne i det i bilag 1 til loven optrykte direktiv nr. 2000/78/EF om generelle rammebestemmelser om

ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv.

§ 1 a. Forsvarsministeren kan efter høring af de berørte organisationer undtage væbnede styrker i aktiv tjeneste fra forbuddet mod forskelsbehandling på grund af alder og handicap i denne lov.

Kapitel 2

Forbud mod forskelsbehandling

§ 2. En arbejdsgiver må ikke forskelsbehandle lønmodtagere eller ansøgere til ledige stillinger ved ansættelse, afskedigelse, forflyttelse, forfremmelse eller med hensyn til løn- og arbejdsvilkår.

Stk. 2. Forskelsbehandling med hensyn til lønvilkår foreligger, hvis der ikke ydes lige løn for samme arbejde eller for arbejde, der tillægges samme værdi.

Stk. 3. En lønmodtager, hvis løn i strid med stk. 1 er lavere end andres, har krav på forskellen.

§ 2a. Arbejdsgiverens skal træffe de foranstaltninger, der er hensigtsmæssige i betragtning af de konkrete behov for at give en person med handicap adgang til beskæftigelse, til at udøve beskæftigelse eller have fremgang i beskæftigelse, eller for at give en person med handicap adgang til uddannelse. Dette gælder dog ikke, hvis arbejdsgiveren derved pålægges en uforholdsmæssig stor byrde. Lettes denne byrde i tilstrækkeligt omfang gennem offentlige foranstaltninger, anses byrden ikke for at være uforholdsmæssig stor.

§ 3. En arbejdsgiver må ikke forskelsbehandle ansatte, for så vidt angår adgang til erhvervsvejledning, erhvervsuddannelse, erhvervsmæssig videreuddannelse og omskoling.

Stk. 2. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder tillige enhver, der driver vejlednings- og uddannelsesvirksomhed som nævnt i stk. 1, og enhver, der anviser beskæftigelse.

Stk. 3. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder tillige enhver, der fastsætter bestemmelser og træffer afgørelse om adgang til at udøve selvstændigt erhverv.

Stk. 4. Forbuddet mod forskelsbehandling gælder tillige enhver, der træffer beslutning om medlemskab af og deltagelse i en lønmodtager- eller arbejdsgiverorganisation, og de fordele, sådanne organisationer giver medlemmerne.

§ 4. En arbejdsgiver må ikke i forbindelse med eller under ansættelsen af en lønmodtager anmode om, indhente eller modtage og gøre brug af oplysninger om dennes race, hudfarve, religion eller tro, politiske anskuelse, seksuelle orientering eller nationale, sociale eller etniske oprindelse.

§ 5. Det må ikke ved annoncering angives, at der til ansættelse eller erhvervsuddannelse søges eller foretrækkes en person af en bestemt race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller med en bestemt alder eller

med handicap. Det må heller ikke angives, at der ikke ønskes en person med de i 1. pkt. nævnte kendetegn.

§ 5 a. Bestemmelser i individuelle eller kollektive aftaler og overenskomster og i virksomheders interne reglementer m.v., som er i strid med forbuddet mod forskelsbehandling i §§ 2-5, er ugyldige. Dette gælder også bestemmelser i vedtægter m.v. for selvstændige erhverv og for arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationer.

Stk. 2. Bestemmelser i aftaler og i virksomheders reglementer m.v., som vedrører mere end én arbejdsgiver, er ligeledes ugyldige, hvis de hjemler forskelsbehandling på grund af et af de i § 1, stk. 1, omfattede kriterier inden for de i §§ 2-5 nævnte områder. Dette gælder også bestemmelser i vedtægter m.v. for selvstændige erhverv.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 er loven ikke til hinder for opretholdelsen af gældende aldersgrænser fastsat i eller aftalt i henhold til kollektive aftaler og overenskomster, forudsat at disse aldersgrænser er objektivt og rimeligt begrundet i et legitimt formål inden for rammerne af dansk ret, og midlerne til at opfylde det pågældende formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

Stk. 4. Uanset § 2, stk. 1, er loven ikke til hinder for bestemmelser i individuelle eller kollektive aftaler og overenskomster om ophør af ansættelsesforholdet, når lønmodtageren fylder 65 år.

§ 5 b. Lovens bestemmelser kan ikke ved aftale fraviges til ugunst for lønmodtageren.

Kapitel 3

Undtagelser

§ 6. Forbuddet mod forskelsbehandling på grund af politisk anskuelse, religion eller tro i §§ 2-5 gælder ikke for arbejdsgivere, hvis virksomhed har som sit udtrykte formål at fremme et bestemt politisk eller religiøst standpunkt eller en bestemt trosretning, og hvor lønmodtagerens politiske anskuelse, religiøse overbevisning eller trosretning må anses for at være af betydning for virksomheden.

Stk. 2. Såfremt det ved visse former for erhvervsudøvelse og uddannelser er af afgørende betydning, at udøveren er af en bestemt race, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller har en bestemt hudfarve, alder eller et bestemt handicap eller tilhører en bestemt religion eller trosretning, og kravet om bestemt tilhørsforhold står i rimeligt forhold til den pågældende erhvervsaktivitet, kan vedkommende minister efter indhentet udtalelse fra beskæftigelsesministeren fravige bestemmelserne i §§ 2-5.

§ 6 a. Uanset §§ 2-5 er denne lov ikke til hinder for fastsættelse af aldersgrænser for adgang til erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger eller for anvendelse af alderskriteriet i aktuarberegninger inden for rammerne af disse ordninger. Anvendelsen af alderskriteriet må ikke medføre forskelsbehandling på grund af køn.

Kapitel 4

Godtgørelse, bevisbedømmelse m.v.

§ 7. Personer, hvis rettigheder er krænket ved overtrædelse af §§ 2-4, kan tilkendes en godtgørelse.

Stk. 2. En person, der udsættes for ufordelagtig behandling eller ufordelagtige følger, fordi denne har fremsat krav om ligebehandling efter §§ 2-4, kan tilkendes en godtgørelse.

§ 7 a. Hvis en person, der anser sig for krænket, jf. §§ 2-4, påviser faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der udøves direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

§ 8. Overtrædelse af § 5 straffes med bøde.

Stk. 2. Er overtrædelsen begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 8 a. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter denne lov og over overtrædelse af forbuddet i § 7, stk. 2, mod repressalier som følge af krav om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse behandles af Institut for Menneskerettigheder efter reglerne i kapitel 4 i lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder kan endvidere efter reglerne i kapitel 4 i lov om etnisk ligebehandling behandle klager fra en lønmodtager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, der indeholder tilsvarende pligt til ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse som efter denne lov, hvis den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

Kapitel 5

Ikrafttræden og forhold til anden lovgivning m.v.

§ 9. § 4 finder ikke anvendelse, i det omfang andet følger af særlig lovgivning.

Stk. 2. Loven er ikke til hinder for, at der i medfør af anden lov, i medfør af bestemmelser med hjemmel i anden lov eller i øvrigt ved offentlig foranstaltning iværksættes foranstaltninger, som har til formål at forbedre beskæftigelsesmulighederne for personer af en bestemt race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering eller national, social eller etnisk oprindelse eller med en bestemt alder eller med handicap.

Stk. 3. Loven er ikke til hinder for, at der iværksættes foranstaltninger til fremme af beskæftigelsesmuligheder for ældre lønmodtagere og personer med handicap.

Stk. 4. Med henblik på at beskytte børn og yngre lønmodtagere er forbudt mod forskelsbehandling på grund af alder i lovens §§ 2-5 ikke til hinder for fastsættelse af aldersgrænser for adgang til beskæftigelse ved lov eller i medfør af lov.

§ 10. Loven træder i kraft den 1. juli 1996.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling

Åbningstider:

**Sekretariatet har åbent mandag til torsdag
fra kl.10.00-16.00 og fredag fra kl. 10.00-14.00**

**Yderligere vejledning om indgivelse af klage samt
oplysninger om Klagekomitéen kan fås ved
henvendelse til komitéens sekretariat:**

**Institut for Menneskerettigheder
Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling
Strandgade 56
1401 København K**

Telefon: 32 69 89 44 eller 32 69 89 45

Telefax: 32 69 88 80

E-mail: klagekomite@humanrights.dk